

Hướng đến một Hội thánh hiệp hành: Hiệp thông, Tham gia và Sứ vụ

Cẩm nang cho Thượng Hội đồng về tính hiệp hành

**Cẩm nang chính thức cho việc lắng nghe và phân định trong các Giáo hội địa phương:
Giai đoạn đầu tiên [10.2021 – 04.2022] tại các giáo phận và các hội đồng giám mục
đến Đại hội Thượng Hội đồng Giám mục 10.2023**

**Thượng Hội đồng Giám mục
Vatican**

Văn phòng Tổng thư ký Thượng Hội đồng Giám mục phát hành
Số 34, đường Hòa giải, thành Vatican
09.2021

Kinh cầu nguyện cho Thượng Hội đồng: *Adsumus Sancte Spiritus*

Mỗi phiên họp của Công đồng Vaticanô II đều bắt đầu với lời kinh *Adsumus Sancte Spiritus*, câu đầu tiên trong nguyên bản Latin, “Lạy Chúa Thánh Thần, này chúng con đang hiện diện trước nhan Chúa”, là lời kinh đã được dùng trong các công đồng, công nghị và các buổi hội họp khác của Hội thánh theo dòng lịch sử suốt hàng trăm năm qua, và được cho là của thánh Isidore Seville (khoảng 560 – 4.4.636). Khi chúng ta được mời gọi đi theo con đường hiệp hành của Thượng Hội đồng, lời kinh này nài xin Chúa Thánh Thần hoạt động trong chúng ta để chúng ta có thể là một cộng đoàn và một dân của ân sủng. Đối với Thượng Hội đồng 2021-2023, chúng tôi đề nghị sử dụng phiên bản rút gọn này, để bất kỳ nhóm hay cộng đoàn phụng vụ nào cũng có thể nguyện kinh dễ dàng hơn.

Lạy Chúa Thánh Thần,
này chúng con đang hiện diện trước nhan Chúa,
khi cùng nhau tụ họp nhân danh Chúa.
Chỉ có Chúa là Đấng hướng dẫn chúng con,
xin hãy ngự trị trong tâm hồn chúng con;
xin dạy chúng con lối đường phải đi
và cách bước đi trên lối đường đó.

Chúng con yếu đuối và tội lỗi,
xin đừng để chúng con gây xáo trộn.
Đừng để chúng con u mê sa ngã đường lầm
cũng đừng để chúng con làm theo thiên kiến.

Xin giúp chúng con tìm thấy nơi Chúa sự hiệp thông giữa chúng con
để chúng con có thể cùng tiến đến cuộc sống vĩnh cửu
và không lạc xa khỏi con đường chân lý và ngay thật.

Chúng con cầu xin Chúa,
là Đấng hoạt động mọi nơi mọi thời,
trong sự thông hiệp với Chúa Cha và Chúa Con,
mãi mãi đến muôn đời.
Amen.

NỘI DUNG

TÀI LIỆU CẨM NANG

1. Giới thiệu

- 1.1 Mục đích của cẩm nang
- 1.2 Hiệp hành là gì? Bối cảnh cho Thượng Hội đồng này
- 1.3 Mục đích Thượng Hội đồng này nhắm đến. Các mục tiêu của Tiến trình hiệp hành
- 1.4 Chủ đề của Thượng Hội đồng: Hướng đến một Hội thánh hiệp hành: Hiệp thông, Tham gia và Sứ vụ
- 1.5 Kinh nghiệm ở cấp địa phương

2. Các nguyên tắc của một Tiến trình hiệp hành

- 2.1 Thành phần tham gia
- 2.2 Tiến trình thực sự mang tính hiệp hành: lắng nghe, biện phân và tham gia
- 2.3 Thái độ tham gia Tiến trình hiệp hành
- 2.4 Các cạm bẫy cần tránh

3. Tiến trình Thượng Hội đồng

- 3.1 Giai đoạn tại giáo phận
- 3.2 Vai trò của các hội đồng giám mục và các công nghị Giáo hội Đông phương
- 3.3 Giai đoạn tại châu lục
- 3.4 Đại hội Thượng Hội đồng Giám mục

4. Con đường hiệp hành tại các giáo phận

- 4.1 Tóm tắt những điều đã được dự kiến ở giai đoạn giáo phận
- 4.2 Vai trò của giám mục trong suốt Tiến trình hiệp hành
- 4.3 Vai trò của các linh mục và phó tế trong Tiến trình hiệp hành
- 4.4 Lộ trình (các bước mẫu cho giai đoạn giáo phận)
- 4.5 Những thành tố cơ bản của kinh nghiệm hiệp hành

5. Các nguồn lực để tổ chức Tiến trình hiệp hành

- 5.1 Phương pháp luận của Tiến trình hiệp hành cấp giáo phận
- 5.2 Chiều kích thân mật của Tiến trình hiệp hành
- 5.3 Câu hỏi chính để thành ý

Lời cảm ơn

Lưu ý: Cẩm nang này được soạn thảo để dùng cho Giáo hội Công giáo khắp hoàn cầu. Do đó, từ “Giáo hội địa phương” có thể dùng thay thế cho một giáo phận, một giáo phận Đông phương, một định sở giám mục hay bất kỳ địa sở Giáo hội nào tương đương. Cũng vậy, nơi đâu Cẩm nang này dùng thuật ngữ “Hội đồng giám mục”, thì tương đương với những định chế hiệp hành có liên quan của mỗi Giáo hội tự quản (sui iuris).

PHỤ LỤC

- (A)** (các) nhân sự/ban linh hoạt của Giáo phận
1. Vai trò và trách nhiệm của (các) nhân sự/ban linh hoạt của Giáo phận
 2. Phẩm chất của (các) nhân sự/ban linh hoạt của Giáo phận
- (B)** Các đề xuất để tổ chức một cuộc họp thỉnh ý hiệp hành
- (C)** Hội nghị Tiên-Thượng Hội đồng giáo phận
1. Giới thiệu
 2. Mục tiêu
 3. Tham dự viên
 4. Chương trình nghị sự và hình thức của Hội nghị Tiên-Thượng Hội đồng giáo phận
 5. Khả năng mở các cuộc họp hiệp hành trực tuyến hoặc kết hợp
 6. Vai trò của giới trẻ trong các cuộc họp trực tuyến hoặc kết hợp
- (D)** Chuẩn bị cho bản tổng hợp cấp giáo phận
1. Bản tổng hợp cấp giáo phận chờ đợi những loại phản hồi nào? Việc thông truyền các hoa trái và sự đa dạng của kinh nghiệm hiệp hành
 2. Những vấn đề gợi ý để hướng dẫn đúc kết cấp giáo phận
 3. Áp dụng các hoa trái của bản đúc kết cấp giáo phận vào Giáo hội địa phương

CÁC NGUỒN LỰC GIÚP TỔ CHỨC TIẾN TRÌNH HIỆP HÀNH

- I. Bảng thuật ngữ
- II. Những câu hỏi thỉnh ý bổ sung để hướng dẫn Tiến trình hiệp hành
- III. Các nhóm liên quan trong Tiến trình hiệp hành
- IV. Các hướng dẫn và kỹ năng giúp lắng nghe ở cấp độ địa phương
- V. Các nguồn Kinh thánh
- VI. Các nguồn phụng vụ
- VII. Các trích đoạn từ các tài liệu liên quan của Giáo hội
- VIII. Ý nghĩa của việc đồng thuận trong Tiến trình hiệp hành

Những vấn đề thường hay thắc mắc về Thượng Hội đồng

Chữ viết tắt

- DV CÔNG ĐỒNG VATICANÔ II, Hiến chế tín lý *Dei Verbum* [Mạc khải của Thiên Chúa] (18.11.1965)
- EC ĐTC PHANXICÔ, Tông hiến *Episcopalis Communio* [Tình hiệp thông giám mục] (14.09.2018)
- FT ĐTC PHANXICÔ, Thông điệp *Fratelli Tutti* [Hỡi tất cả anh em] (03.10.2020)
- GS CÔNG ĐỒNG VATICANÔ II, Hiến chế mục vụ *Gaudium et Spes* [Vui mừng và hy vọng] (07.12.1965)
- ITC, Syn. Ủy ban thần học quốc tế, *Tính hiệp hành trong đời sống và sứ vụ của Hội thánh* (02.03.2018)
- LG CÔNG ĐỒNG VATICANÔ II, Hiến chế tín lý *Lumen Gentium* [Ánh sáng muôn dân] (07.12.1965)
- PD Tài liệu chuẩn bị
- RM THÁNH GIOAN PHAOLÔ II, Thông điệp *Redemptoris Missio* [Sứ vụ Đấng Cứu Thế] (07.12.1990)

1. Giới thiệu

1.1 Mục đích của Cẩm nang

Cẩm nang này được thiết kế như một cuốn hướng dẫn kèm theo Tài liệu chuẩn bị, phục vụ cho hành trình mang tính hiệp hành. Hai tài liệu này bổ sung cho nhau và nên được đọc tiếp nối nhau. Đặc biệt, Cẩm nang đưa ra sự hỗ trợ thực hành cho (các) linh hoạt viên hay ban linh hoạt của giáo phận, được giám mục giáo phận chỉ định, nhằm chuẩn bị và tập hợp Dân Chúa để họ có thể chia sẻ những kinh nghiệm nơi Giáo hội địa phương của họ. Lời mời gọi mọi tín hữu trên toàn thế giới này là giai đoạn đầu tiên của Đại hội toàn thể thường kỳ của Thượng Hội đồng Giám mục lần thứ XVI, mà chủ đề là “*Hướng đến một Hội thánh hiệp hành: Hiệp thông, Tham gia và Sứ vụ*”.

Khi tạo cơ hội lắng nghe và đối thoại ở cấp địa phương thông qua Thượng Hội đồng này, Đức Thánh Cha Phanxicô kêu gọi Giáo hội khám phá lại bản chất hiệp hành sâu sắc của mình. Việc Giáo hội tái khám phá cội rễ hiệp hành này sẽ bao gồm tiến trình cùng nhau khiêm tốn học hỏi về cách Thiên Chúa đang kêu gọi chúng ta trở thành với tư cách là Hội thánh trong thiên niên kỷ thứ ba.

Cẩm nang này là sách hướng dẫn để hỗ trợ các nỗ lực của mỗi Giáo hội địa phương, chứ không nhằm đưa ra các quy định. Những người có trách nhiệm tổ chức tiến trình lắng nghe và đối thoại ở cấp địa phương nên nhạy bén với văn hóa và bối cảnh, nguồn lực và sự giới hạn của địa phương mình, đồng thời biết biện phân để tìm ra cách thực hiện giai đoạn hiệp hành giáo phận do giám mục giáo phận hướng dẫn. Chúng tôi mong anh chị em đón nhận những gợi ý hữu ích từ hướng dẫn này, nhưng cũng nên xuất phát dựa trên hoàn cảnh riêng của mỗi địa phương. Nhờ đó, có thể tìm thấy những con đường mới mẻ và sáng tạo để các giáo xứ và các giáo phận cùng nhau làm việc, đưa Tiến trình hiệp hành này đạt tới kết quả mỹ mãn. Không được để Tiến trình hiệp hành này trở thành một gánh nặng quá lớn lấn át việc chăm sóc mục vụ địa phương. Đúng hơn, nên xem đây là một cơ hội thúc đẩy sự hoán cải mục vụ và hiệp hành của mỗi Giáo hội địa phương để việc truyền giáo trở sinh hoa trái dồi dào hơn.

Nhiều vùng miền đã thiết lập được các tiến trình nối kết các tín hữu ở cấp giáo xứ, phong trào và giáo phận ở đó. Chúng tôi nhận thấy rằng Giáo hội địa phương ở một số quốc gia đã khởi xướng cuộc hội đàm hiệp hành của riêng mình, như Đại hội Giáo hội ở Châu Mỹ Latinh và Caribê, Hội đồng Toàn thể ở Úc, và các Hành trình hiệp hành ở Đức và Ái Nhĩ Lan. Cũng có nhiều Công nghị Giáo phận đã diễn ra trên khắp thế giới, kể cả một vài Công nghị đang được tiến hành. Những vùng miền và các giáo phận này được kêu gọi khai triển các Tiến trình hiệp hành cách sáng tạo, vốn được tiến hành với các giai đoạn của Tiến trình hiệp hành hiện nay đang diễn ra khắp Giáo hội. Đối với một số vùng miền nào đó, kinh nghiệm của Tiến trình hiệp hành này là điều mới mẻ và chưa biết đến. Mục đích của chúng tôi là các nguồn lực do Cẩm nang này mang lại có thể cung cấp những công cụ hữu ích phục vụ tất cả, bằng cách đề xuất những cách thực hành hữu ích và hiệu quả, có thể được thích ứng trong quá trình chúng ta “cùng nhau cất bước hành trình”. Ngoài sách hướng dẫn này, *Cẩm nang* bao gồm: a) các nguồn phụng vụ, Kinh thánh và lời nguyện trực tuyến, cũng như b) các công cụ và những đề

ngợi phương pháp chi tiết hơn, c) các ví dụ từ các thực hành Thượng Hội đồng gần đây, và d) Bảng chú giải thuật ngữ cho Tiến trình hiệp hành.

Điều đặc biệt quan trọng là tiến trình lắng nghe này diễn ra trong khung cảnh linh thiêng nhờ đó có được sự cởi mở khi chia sẻ cũng như lắng nghe. Vì lý do này, anh chị em được khuyến khích đào sâu kinh nghiệm về Tiến trình hiệp hành tại địa phương khi suy niệm Kinh thánh, khi cử hành phụng vụ và cầu nguyện. Theo cách này, hành trình chúng ta lắng nghe nhau có thể là một kinh nghiệm đích thực để nhận biết tiếng nói của Chúa Thánh Thần. Sự biện phân đích thực được thực hiện khi có thời gian đào sâu suy tư và sự tin tưởng lẫn nhau, có đức tin và mục đích chung.

Tài liệu chuẩn bị nhắc nhở chúng ta về bối cảnh mà Công nghị này đang diễn ra: đại dịch toàn cầu, các xung đột địa phương và quốc tế, tác động ngày càng tăng của biến đổi khí hậu, việc di cư, các hình thức bất công, phân biệt chủng tộc, bạo lực, bách hại, và gia tăng bất bình đẳng trên toàn nhân loại, đó là chỉ nêu lên một số vấn đề. Trong Giáo hội, bối cảnh cũng được đánh dấu bằng những đau khổ mà các trẻ vị thành niên và những người dễ bị tổn thương phải chịu “vì bị lạm dụng tình dục, lạm dụng quyền lực, và lạm dụng lương tâm do một số đáng kể các giáo sĩ và người thánh hiến gây ra”¹. Với tất cả những gì đang nói, chúng ta thấy mình đang ở một thời điểm quan trọng trong đời sống của Giáo hội và thế giới. Đại dịch Covid-19 đã làm bùng nổ những bất bình đẳng vốn có. Đồng thời, cuộc khủng hoảng toàn cầu này khiến chúng ta ý thức lại rằng tất cả chúng ta đều ở trên cùng một con thuyền và “vấn đề của cá nhân là vấn đề của tất cả” (FT, 32). Bối cảnh của đại dịch Covid-19 chắc chắn sẽ ảnh hưởng đến việc triển khai Tiến trình hiệp hành. Cơn đại dịch toàn cầu này thực sự tạo ra những thách thức trong việc tổ chức và thực hiện, nhưng cũng là cơ hội thúc đẩy Hội thánh hồi sinh ở thời điểm quan trọng trong lịch sử nhân loại, khi nhiều Giáo hội địa phương phải đối mặt với những vấn đề khác nhau về con đường phía trước.

Giữa bối cảnh này, tính hiệp hành thể hiện con đường qua đó Hội thánh có thể được đổi mới nhờ tác động của Chúa Thánh Thần, khi cùng nhau lắng nghe những gì Thiên Chúa nói với Dân Người. Tuy nhiên, cuộc hành trình chung này không chỉ làm chúng ta hợp nhất với nhau cách sâu xa hơn trong tư cách là Dân Thiên Chúa, mà còn sai phái chúng ta thực hiện sứ mạng của mình, như một chứng tá ngôn sứ bao trùm toàn thể gia đình nhân loại, cùng với các tông phái Kitô hữu anh em và các truyền thống tôn giáo khác.

1.2 Hiệp hành là gì? Bối cảnh cho Thượng Hội đồng này

Bằng việc triệu tập Thượng Hội đồng này, Đức Thánh Cha Phanxicô mời gọi toàn thể Giáo hội suy tư về một chủ đề có ý nghĩa quyết định đối với đời sống và sứ mạng của mình: “Con đường hiệp hành này là chính con đường Thiên Chúa mong đợi nơi Hội thánh của thiên niên kỷ thứ ba”². Tiếp theo đường hướng canh tân Hội thánh do Công đồng Vatican II đề xuất, cuộc hành trình cùng đi chung với nhau này vừa là một hồng ân vừa là một nhiệm vụ. Bằng cách cùng nhau suy tư về hành trình đã qua, với sự hướng dẫn của Chúa Thánh Thần, các

¹ Phanxicô, Thư gởi Dân Chúa (20.08.2018).

² Phanxicô, Diễn từ Mừng kỷ niệm 50 năm ngày thiết lập Thượng hội đồng giám mục (17.10.2015).

thành viên trong Giáo hội sẽ có thể học hỏi kinh nghiệm và quan điểm của nhau (PD, 1). Được soi sáng bởi Lời Chúa và hiệp nhất trong lời cầu nguyện, chúng ta sẽ có thể phân định các diễn trình để tìm kiếm thánh ý Chúa và theo đuổi các con đường mà Thiên Chúa kêu gọi chúng ta - hướng tới sự hiệp thông sâu sắc hơn, tham gia đầy đủ hơn và với tinh thần cởi mở hơn để hoàn thành sứ mạng của mình trong thế giới. Ủy ban Thần học Quốc tế (ITC) mô tả tính hiệp hành như sau:

“Synod” là một từ cổ kính trong Truyền thống của Giáo hội, ý nghĩa của nó được rút ra từ những nội dung sâu xa nhất của Mặc Khải [...] Nó chỉ ra con đường mà Dân Chúa cùng nhau bước đi. Tương tự như thế, từ này đề cập đến Đức Giêsu, Đấng tự giới thiệu chính Ngài là “con đường, sự thật và sự sống” (Ga 14,6), và đến sự kiện là các Kitô hữu, những người đi theo Ngài, ban đầu được gọi là “những người đi theo Con Đường đó” (x. Cv 9,2; 19,9.23; 22,4; 24,14.22).

Trước hết và trên hết, tính hiệp hành biểu thị một phong cách đặc trưng của đời sống và sứ mạng của Hội thánh, diễn tả bản chất của Hội thánh là Dân Thiên Chúa đồng hành cùng nhau và tập hợp trong cộng đoàn, được Chúa Giêsu quy tụ bằng quyền năng của Chúa Thánh Thần để loan báo Tin Mừng. Tính hiệp hành phải được thể hiện trong cách sống và làm việc bình thường của Hội thánh.

Theo nghĩa này, tính hiệp hành giúp cho toàn thể Dân Chúa cùng nhau tiến bước, lắng nghe Chúa Thánh Thần và Lời Chúa, tham gia vào sứ mạng của Giáo hội trong sự hiệp thông mà Đức Kitô thiết lập giữa chúng ta. Cuối cùng, con đường đồng hành này là cách hiệu quả nhất để biểu lộ và thực hành bản chất của Giáo hội với tư cách là Dân Chúa lữ hành và truyền giáo (PD, 1).

Toàn thể Dân Chúa qua Bí tích Rửa tội chia sẻ cùng một phẩm giá và ơn gọi. Nhờ Bí tích Rửa tội, tất cả chúng ta đều được mời gọi tham gia tích cực vào đời sống của Hội thánh. Trong các giáo xứ, các cộng đồng Kitô hữu nhỏ, các phong trào giáo dân, các cộng đoàn tu trì, và các hình thức hiệp thông khác, nam nữ, trẻ già, tất cả chúng ta được mời gọi lắng nghe nhau để nhận ra sự thúc đẩy của Chúa Thánh Thần, Ngài đến để hướng dẫn những nỗ lực nhân loại của chúng ta, thổi sinh khí vào Hội thánh và dẫn chúng ta vào sự hiệp thông sâu xa hơn cho sứ mạng của chúng ta trong thế giới. Khi Hội thánh dần bước trên con đường hiệp hành này, chúng ta phải cố gắng đi sâu vào kinh nghiệm thực sự lắng nghe và biện phân, trên bước đường trở thành Hội thánh mà Thiên Chúa kêu gọi chúng ta trở thành.

1.3 Mục đích Thượng Hội đồng này nhắm đến. Các mục tiêu của Tiến trình hiệp hành

Hội thánh thừa nhận rằng tính hiệp hành là một phần không thể thiếu trong chính bản chất của mình. Đặc tính hiệp hành của Hội thánh được thể hiện qua các Công đồng đại kết, các Thượng Hội đồng Giám mục, các Công nghị giáo phận, các hội đồng giáo phận và giáo xứ. Chúng ta có thể trải nghiệm các hình thức “hiệp hành” đã có trong Hội thánh bằng nhiều cách, tuy nhiên đặc tính hiệp hành của Hội thánh không bị giới hạn trong các thiết chế hiện hành. Thật vậy, tính hiệp hành không phải là một sự kiện hay một khẩu hiệu, mà đúng hơn là một kiểu mẫu và một cách thức hiện hữu qua đó Hội thánh thực hiện sứ mạng của mình trong thế

giới. Sứ mạng của Hội thánh đòi hỏi toàn Dân Chúa cùng đồng hành với nhau, với mỗi thành viên đang đóng vai trò cốt yếu của mình, và cùng hiệp nhất với nhau. Hội thánh hiệp hành tiến bước trong sự hiệp thông để theo đuổi một sứ mạng chung với sự tham gia của mọi thành viên và mỗi thành viên. Mục tiêu của Tiến trình hiệp hành không phải là cung cấp kinh nghiệm tạm thời hoặc một lần về tính hiệp hành, mà là tạo cơ hội cho toàn Dân Chúa cùng nhau phân định cách tiến bước trên con đường trở thành một Hội thánh mang tính hiệp hành hơn trong tầm nhìn dài hạn.

Một trong những thành quả của Công đồng Vatican II là thiết chế về Thượng Hội đồng Giám mục. Trong khi từ trước đến nay Công nghị các giám mục diễn ra như cuộc hội họp của các giám mục cùng với Đức Giáo hoàng và dưới quyền Đức Giáo hoàng, thì giờ đây Hội thánh ngày càng nhận ra hiệp hành là con đường của toàn thể Dân Chúa. Do đó, Tiến trình hiệp hành không đơn thuần chỉ là đại hội của các giám mục nhưng còn là hành trình dành cho tất cả các tín hữu, trong đó mỗi Giáo hội địa phương đảm nhận phần trách vụ không thể thiếu của mình. Công đồng Vatican II giúp những người đã chịu phép Rửa, cả các đẳng bậc và giáo dân, ý thức lại rằng tất cả đều được kêu gọi để tham gia tích cực vào sứ mạng cứu độ của Hội thánh (LG, 32-33). Các tín hữu đã được lãnh nhận Chúa Thánh Thần trong Bí tích Rửa tội và Thêm sức, đồng thời được ban cho những ân sủng và đặc sủng khác nhau để canh tân và xây dựng Hội thánh, với tư cách là chi thể của Thân thể Chúa Kitô. Do đó, huấn quyền của Đức Giáo hoàng và các giám mục đối thoại với cảm thức đức tin, vốn là tiếng nói sống động của Dân Thiên Chúa (x. ITC, *Cảm thức đức tin* trong đời sống Hội thánh, 74). Con đường hiệp hành tìm cách đưa ra các quyết định mục vụ phản ánh thánh ý Chúa một cách trung thành hết sức có thể, trên nền tảng là tiếng nói sống động của Dân Chúa (ITC, Syn., 68). Cần lưu ý rằng việc cộng tác với các nhà thần học - giáo dân, giáo sĩ và tu sĩ - có thể là sự trợ giúp hữu ích để tiếng nói của Dân Chúa, vốn là cách biểu lộ thực tại đức tin dựa trên kinh nghiệm sống của Dân Chúa, được diễn tả cách rõ ràng.

Trong khi các Thượng Hội đồng gần đây đã xem xét các chủ đề như tân phúc âm hóa, gia đình, giới trẻ, và Amazon, thì Thượng Hội đồng hiện nay lại tập trung vào chủ đề đặc biệt là tính hiệp hành.

Câu hỏi căn bản hướng dẫn Tiến trình hiệp hành mà hiện nay chúng ta đang thực hiện là: ***Để Hội thánh có thể loan báo Tin Mừng, việc “cùng nhau cất bước hành trình” hiện đang diễn ra thế nào trên các cấp độ khác nhau (từ địa phương đến hoàn vũ)? Đồng thời để Hội thánh phát triển như một Hội thánh hiệp hành, Thần Khí đang mời gọi chúng ta thực hiện những bước đi nào?*** (PD, 2)

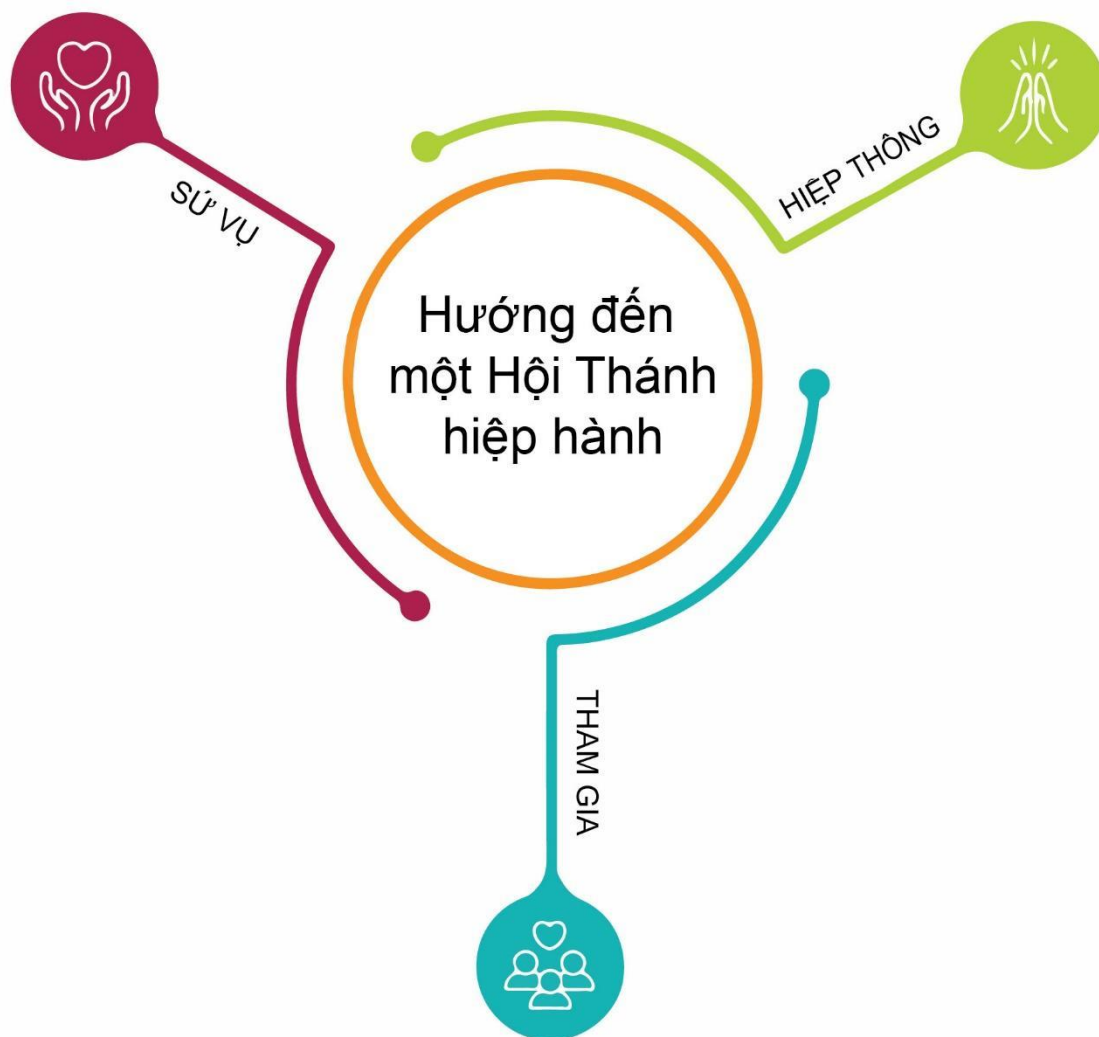
Dưới ánh sáng này, Thượng Hội đồng hiện nay, với tư cách toàn thể Dân Chúa, nhắm đến mục tiêu là lắng nghe những gì Chúa Thánh Thần đang nói với Hội thánh. Chúng ta thực hiện việc này bằng cách cùng nhau lắng nghe Lời Chúa trong Kinh thánh và Truyền thống sống động của Hội thánh, và rồi bằng cách lắng nghe nhau, đặc biệt là lắng nghe những người bên lề, cũng như phân định các dấu chỉ thời đại. Trên thực tế, toàn bộ Tiến trình hiệp hành có mục đích thúc đẩy những trải nghiệm sống động về sự phân định, tham gia và đồng trách nhiệm, là nơi quy tụ mọi loại ân sủng khác nhau để phục vụ cho sứ mạng của Hội thánh trên toàn thế giới.

Hiểu theo nghĩa này, rõ ràng mục đích của Thượng Hội đồng hiện nay không phải là soạn thêm tài liệu, mà đúng ra là tạo niềm hứng khởi để con người mơ về một Hội thánh mà chúng ta được mời gọi trở thành, là làm cho niềm hy vọng của họ được nảy nở, là khơi dậy niềm tin, là băng bó các vết thương, là tạo nên những mối tương quan mới mẻ và sâu sắc hơn, là học hỏi lẫn nhau, là xây dựng những nhịp cầu, là thắp sáng tâm trí, là sưởi ấm cõi lòng và phục hồi sức mạnh cho đôi tay để phục vụ sứ mạng chung của chúng ta (PD, 32). Vì vậy, mục tiêu của Tiến trình hiệp hành này không chỉ là hàng loạt các cuộc diễn tập hết bắt đầu rồi lại kết thúc, mà là một hành trình phát triển đích thực hướng tới sự hiệp thông và sứ mạng mà Thiên Chúa kêu gọi Hội thánh thực hiện trong thiên niên kỷ thứ ba này.

Việc đồng hành này sẽ yêu cầu chúng ta canh tân não trạng và cơ cấu Giáo hội để thực hiện lời Thiên Chúa mời gọi Giáo hội giữa những dấu chỉ hiện nay của thời đại. Việc lắng nghe toàn thể Dân Chúa sẽ giúp Hội thánh đưa ra các quyết định mục vụ phù hợp hết sức có thể với thánh ý Chúa (ITC, Syn., 68). Viễn cảnh cuối cùng để định hướng con đường hiệp hành này của Hội thánh là để phục vụ cho cuộc đối thoại của Thiên Chúa với nhân loại (DV, 2) và để cùng nhau tiến vào Nước Chúa (x. LG, 9; RM, 20). Cuối cùng, Tiến trình hiệp hành tìm cách hướng tới một Hội thánh trở sinh nhiều hoa trái hơn để làm cho Nước trời mau đến.

1.4 Chủ đề của Thượng Hội đồng: Hướng đến một Hội thánh hiệp hành: Hiệp thông, Tham gia và Sứ vụ

Trong buổi lễ kỷ niệm 50 năm thành lập thiết chế Thượng Hội đồng Giám mục vào tháng 10 năm 2015, Đức Thánh Cha Phanxicô đã tuyên bố rằng “thế giới mà chúng ta đang sống và được kêu gọi yêu thương và phục vụ, ngay cả giữa những mâu thuẫn của nó, đòi hỏi Hội thánh tăng cường sự hợp tác trong tất cả các lĩnh vực truyền giáo của mình”. Lời kêu gọi cộng tác vào sứ mệnh của Hội thánh này được gửi đến toàn thể Dân Chúa. Đức Thánh Cha Phanxicô đã minh định điều đó khi trực tiếp mời gọi toàn thể Dân Chúa hãy góp phần nỗ lực để Hội thánh hướng tới việc chữa lành: “Mỗi người đã chịu phép Rửa cần phải cảm thấy mình có liên quan đến sự thay đổi của Giáo hội và xã hội mà chúng ta rất cần phải có. Việc thay đổi này đòi hỏi sự hoán cải mang tính cá nhân và cộng đồng, giúp chúng ta nhìn xem mọi sự như Chúa nhìn”. Vào tháng 4 năm 2021, Đức Thánh Cha Phanxicô đã khởi xướng một cuộc hành trình hiệp hành của toàn thể Dân Chúa, để rồi được khởi sự vào tháng 10 năm 2021 tại mỗi Giáo hội địa phương và cao điểm là tháng 10 năm 2023 trong Đại hội toàn thể của Thượng Hội đồng Giám mục.

CÁC TỪ THEN CHỐT DÀNH CHO TIẾN TRÌNH HIỆP HÀNH

Chủ đề của Thượng Hội đồng là “Hướng đến một Hội thánh hiệp hành: Hiệp thông, Tham gia và Sứ vụ.” Ba chiều kích của chủ đề là hiệp thông, tham gia và sứ vụ. Ba chiều kích này có mối quan hệ mật thiết với nhau. Chúng là những trụ cột quan trọng của một Hội thánh hiệp hành. Không có thứ bậc giữa chúng. Thay vào đó, mỗi chiều kích làm phong phú và định hướng cho hai chiều kích kia. Giữa ba chiều kích này tồn tại một mối tương quan năng động, cần phải được hiểu rõ mối tương quan này cùng với cả ba chiều kích của nó.

□ **Hiệp thông:** Do ý muốn nhân lành, qua giao ước ban cho dân, Thiên Chúa quy tụ chúng ta lại với nhau như những dân khác biệt nhưng cùng một đức tin. Cội nguồn sâu xa nhất của sự hiệp thông mà chúng ta cùng chia sẻ phát xuất từ tình yêu và sự hiệp nhất của Thiên Chúa Ba Ngôi. Chính Chúa Kitô là Đấng hòa giải chúng ta với Chúa Cha và liên kết chúng ta với nhau trong Chúa Thánh Thần. Khi liên kết với nhau, chúng ta kín múc niềm hứng khởi từ việc lắng nghe Lời Chúa, qua Truyền thống sống động của Hội thánh, và được bén rễ sâu vào cảm thức đức tin mà chúng ta cùng chia sẻ. Tất cả chúng ta đều có vai trò của mình trong việc biện phân và thực hiện lời kêu gọi mà Thiên Chúa dành cho Dân Ngài.

□ **Tham gia:** Lời kêu gọi tất cả những ai thuộc về Dân Chúa - giáo dân, người được thánh hiến và giáo sĩ – hãy dấn thân vào cuộc thao luyện lắng nghe nhau cách chân thành và tôn trọng. Việc lắng nghe này tạo ra không gian để chúng ta cùng nhau lắng nghe Chúa Thánh Thần, và dẫn lối cho những khát vọng của chúng ta đối với Hội thánh trong Thiên niên kỷ thứ ba. Nền tảng thực sự của việc tham gia là tất cả các tín hữu đều có đủ tư cách và được kêu gọi để phục vụ lẫn nhau qua các ân ban mà mỗi người đã nhận được từ Chúa Thánh Thần. Trong Hội thánh hiệp hành, với các thành viên hết sức đa dạng, toàn thể cộng đồng được kêu gọi cùng nhau cầu nguyện, lắng nghe, phân tích, đối thoại, biện phân và góp ý cho việc đưa ra các quyết định mục vụ phù hợp hết sức có thể với ý muốn của Thiên Chúa (ICT, Syn., 67-68). Phải thực sự nỗ lực để đảm bảo những người ở bên lề hoặc cảm thấy bị loại trừ đều được nhập cuộc.

□ **Sứ mạng:** Hội thánh hiện hữu để loan báo Tin Mừng. Chúng ta không bao giờ được phép tập trung vào chính mình. Sứ mạng của chúng ta là làm chứng cho tình yêu Thiên Chúa giữa toàn thể gia đình nhân loại. Tiến trình hiệp hành mang chiều kích truyền giáo rõ nét. Mục đích của tiến trình này là giúp Hội thánh làm chứng cho Tin Mừng cách hữu hiệu hơn, đặc biệt với những người sống ở vùng ngoại vi của thế giới chúng ta xét về mặt tâm linh, xã hội, kinh tế, chính trị, địa lý và hiện sinh. Theo cách này, hiệp hành là con đường qua đó Hội thánh có thể hoàn thành cách hiệu quả hơn sứ mạng loan báo Tin Mừng cho thế giới, như nắm men làm cho nước Thiên Chúa mau đến.

1.5 Kinh nghiệm ở cấp địa phương

Giai đoạn đầu tiên của Tiến trình hiệp hành là giai đoạn lắng nghe trong các Giáo hội địa phương. Sau lễ khai mạc tại Roma vào thứ Bảy, mùng 9 tháng 10 năm 2021, giai đoạn cấp giáo phận của Thượng Hội đồng sẽ bắt đầu vào Chúa nhật, ngày 17 tháng 10 năm 2021. Để hỗ trợ giai đoạn đầu của hành trình hiệp hành, vào tháng 5 năm 2021, vị Tổng thư ký Thượng Hội đồng Giám mục, Đức Hồng y Mario Grech, đã viết thư cho mỗi giám mục đề nghị chỉ định một người hoặc một ban linh hoạt để hướng dẫn giai đoạn lắng nghe tại địa phương. Người hoặc ban này cũng có nhiệm vụ liên lạc giữa giáo phận với các giáo xứ, cũng như giữa giáo phận đó với hội đồng giám mục. Các Giáo hội địa phương được yêu cầu cung cấp phản hồi của mình cho hội đồng giám mục để có thể tổng hợp các ý kiến trước thời hạn chót là tháng 4 năm 2022. Bằng cách này, các hội đồng giám mục và các công nghị Giáo hội Đông phương có thể lần lượt cung cấp một bản tổng hợp cho Thượng Hội đồng Giám mục. Tài liệu này sẽ được tổng hợp làm cơ sở để soạn thảo hai tài liệu làm việc (được gọi là *Instrumentum Laboris*). Cuối cùng, Đại hội Thượng Hội đồng Giám mục sẽ được tổ chức tại Roma vào tháng 10 năm 2023.

Như đã được trình bày trong Tài liệu chuẩn bị (số 31):

Mục đích của giai đoạn đầu tiên trong hành trình hiệp hành là thúc đẩy tiến trình thành ý trên diện rộng để thu thập kho kinh nghiệm sống tinh thần hiệp hành từ các mục tử và tín hữu tại tất cả các cấp độ của Giáo hội [địa phương], theo cách thức trình bày và các khía cạnh khác nhau của những kinh nghiệm này, thông qua các phương tiện thích hợp nhất tùy theo tình hình thực tế của mỗi địa phương: các cuộc thỉnh ý, do giám mục điều

phối, được triển khai đến “các linh mục, phó tế và giáo dân trong các Giáo hội [địa phương], hoặc theo tư cách cá nhân hoặc trong các hiệp hội, không bỏ qua sự đóng góp quý giá mà những người nam và nữ thánh hiến có thể cống hiến” (EC, 7). Đặc biệt yêu cầu sự đóng góp của các tổ chức và hội đoàn hiện hành trong các Giáo hội [địa phương], nhất là của hội đồng linh mục và hội đồng mục vụ, từ sự đóng góp đó “[có thể thực sự] bắt đầu hình thành một Giáo hội hiệp hành”³. Sự đóng góp của các thực thể Giáo hội khác mà Tài liệu chuẩn bị [và Cẩm nang này] sẽ được gửi đến, cũng như của những người muốn gửi trực tiếp ý kiến của mình sẽ có giá trị ngang nhau. Cuối cùng, điều quan trọng cơ bản là những người nghèo và người bị loại trừ cũng được cất lên tiếng nói của mình, chứ không chỉ những người có vai trò hoặc trách nhiệm nào đó trong các Giáo hội [địa phương].

Các dòng tu, phong trào giáo dân, hiệp hội tín hữu và các nhóm khác trong Giáo hội được khuyến khích tham gia vào Tiến trình hiệp hành trong bối cảnh của các Giáo hội địa phương. Tuy nhiên họ, cũng như bất kỳ nhóm hoặc cá nhân nào không có cơ hội tham gia ở cấp địa phương, có thể đóng góp trực tiếp cho Văn phòng Tổng thư ký như đã nêu trong *Episcopalis Communio* (điều 6 về Thỉnh ý Dân Chúa):

§1. Việc thỉnh ý Dân Chúa diễn ra trong các Giáo hội riêng biệt, thông qua các Công nghị giám mục của các Giáo hội Đông phương và Tổng giáo miền chính, các Hội đồng Giáo chủ và các Đại hội Giáo phẩm của các Giáo hội tự trị sui iuris và qua các Hội đồng giám mục. Trong mỗi Giáo hội riêng biệt, các giám mục thực hiện việc thỉnh ý Dân Chúa bằng cách nhờ đến các tổ chức và hội đoàn hiện hành được luật quy định mà không loại trừ các hình thức mà các ngài cho là phù hợp.

§2. Các khối liên hiệp, các liên dòng, các hội nghị tu hội thánh hiến và tu đoàn tông đồ nam và nữ tham vấn các bề trên thượng cấp, các vị bề trên này, đến lượt họ, có thể thăm dò ý kiến nơi các hội đồng tư vấn của họ và những thành viên khác của tu hội và tu đoàn đang được nói đến.

§3. Cùng cách thức như vậy, các hiệp hội giáo dân đã được Tòa thánh công nhận, thỉnh ý các thành viên của mình.

§4. Các bộ của giáo triều Rôma cống hiến những đóng góp của mình, có lưu ý đến những lĩnh vực thuộc thẩm quyền chuyên biệt của họ.

§5. Văn phòng Tổng thư ký của Thượng Hội đồng có thể xác định các hình thức khác của việc thỉnh ý Dân Chúa.

Mỗi giai đoạn lắng nghe sẽ được thích ứng với hoàn cảnh địa phương. Cách thức tham gia của những người vùng sâu vùng xa, thiếu điều kiện truy cập Internet, có thể khác với những người ở đô thị. Các cộng đồng hiện đang hứng chịu đại dịch Covid-19 có thể tạo các cơ hội đối thoại và lắng nghe khác với các cộng đồng có tỷ lệ phục hồi cao. Cho dù hoàn cảnh địa phương có thể nào, (các) linh hoạt viên của Giáo phận nên tập trung **vận động cho việc hòa nhập** và tham gia tối đa, tìm cách tiếp cận để thu hút được nhiều người nhất có thể, **đặc biệt**

³ Phanxicô, Diễn từ Mừng kỷ niệm 50 năm ngày thiết lập Thượng hội đồng giám mục (17.10.2015).

là những người ở ngoại vi, vốn là những người thường bị loại trừ và quên lãng. Việc tham gia tối đa như thế bảo đảm cho các bản đức kết từ các cấp giáo phận, các hội đồng giám mục và toàn thể Giáo hội, nắm bắt được những thực tại có thật và kinh nghiệm sống của Dân Chúa. Vì sự nhập cuộc này của Dân Chúa là nền tảng và là hương vị đầu tiên của kinh nghiệm hiệp hành đối với nhiều người, nên điều cốt yếu là mọi thực hành lắng nghe cấp địa phương phải được hướng dẫn bởi nguyên lý hiệp thông, tham gia và sứ vụ vốn là các nguyên lý truyền cảm hứng cho con đường hiệp hành. Việc triển khai Tiến trình hiệp hành cấp địa phương cũng phải bao gồm:

- **Tính phân định** qua việc lắng nghe, để tạo ra không gian cho sự hướng dẫn của Chúa Thánh Thần.
- **Khả năng tiếp cận**, để bảo đảm rằng càng nhiều người tham gia càng tốt, bất kể vùng miền, ngôn ngữ, giáo dục, tình trạng kinh tế xã hội, khả năng / thiếu năng và các nguồn vật lực.
- **Ý thức văn hóa** để tôn vinh và đón nhận sự đa dạng trong các cộng đồng địa phương.
- **Tính quy tụ**, cố gắng hết sức để những người cảm thấy bị loại trừ hoặc bị gạt ra ngoài lề xã hội được hội nhập.
- **Tính liên đới** dựa trên mô hình Giáo hội đồng trách nhiệm.
- **Tinh thần tôn trọng** các quyền, phẩm giá và ý kiến của mỗi người tham gia.
- **Khả năng tổng hợp chính xác**, thực sự nắm bắt được các quan điểm khác nhau mang tính phê bình và tán dương của tất cả các hội đáp, gồm cả các quan điểm dấu chỉ là của một thiểu số.
- **Tính minh bạch**, bảo đảm rằng các tiến trình mời gọi, tham gia, hòa nhập và thu nhập dữ liệu thì rõ ràng và được thông báo đầy đủ.
- **Tính công bằng**, bảo đảm mỗi người được đối xử bình đẳng trong việc tham gia vào tiến trình lắng nghe, để mọi tiếng nói đều có thể được đón nghe cách thích đáng.

(Các) linh hoạt viên trong giáo phận được khuyến khích vận dụng nguồn kinh nghiệm sống của Giáo hội vào bối cảnh địa phương. Trong suốt giai đoạn giáo phận, nên ghi nhớ các nguyên tắc của Tiến trình hiệp hành và sự cần thiết của một số yếu tố mang tính cấu trúc của cuộc đàm luận, để qua đó giáo phận có thể tổng hợp các ý kiến và cung cấp thông tin cách hữu hiệu cho việc soạn thảo các tài liệu làm việc (*Instrumentum Laboris*). Mục đích của chúng ta là chú ý để nhận biết Thần Khí nói thể nào qua Dân Chúa.

2. Các nguyên tắc của một Tiến trình hiệp hành

2.1 Thành phần tham gia

Đọc toàn bộ Tin Mừng, chúng ta thấy cách thức Chúa Giêsu đến với mọi người. Ngài không chỉ cứu riêng từng người nhưng cứu họ với tư cách là dân được Ngài quy tụ, Ngài như một Mục tử của một đoàn chiên (x. Ga 10,16). Sứ vụ của Chúa Giêsu cho chúng ta thấy không ai bị loại trừ khỏi kế hoạch cứu độ của Thiên Chúa.

Làm sao chúng ta có thể hiểu được công trình loan báo Tin Mừng và sứ điệp cứu độ nếu Chúa Giêsu không thường xuyên mở ra với cử tọa rộng lớn nhất có thể. Tin Mừng đề cập tới cử tọa này như đám đông, được làm nên bởi hết những ai theo Chúa Giêsu trên con đường của Ngài và tất cả mọi người được Chúa Giêsu mời gọi bước theo Ngài. Công đồng Vaticanô II nhấn mạnh rằng “Mọi người đều được mời gọi vào đoàn Dân mới của Thiên Chúa” (LG, 13). Thiên Chúa thực sự hoạt động trong toàn thể những ai Ngài đã quy tụ lại. Đây là lý do tại sao “Toàn thể tín hữu được Đấng Thánh xúc dầu nên không thể sai lầm trong đức tin, họ biểu lộ thuộc tính đặc biệt này qua cảm thức siêu nhiên về đức tin của toàn thể dân Chúa, khi có sự đồng thuận từ các giám mục đến những người bé mọn nhất trong các tín hữu về những điều liên quan đến đức tin và phong hoá” (LG 12). Hơn nữa, Công đồng còn chỉ ra rằng việc biện phân đó được Chúa Thánh Thần linh hoạt và được tiến hành qua việc đối thoại giữa mọi dân tộc, qua việc đọc các dấu chỉ thời đại trong sự trung thành với giáo huấn của Hội thánh.

Trong ánh sáng này, mục tiêu của giai đoạn cấp giáo phận là thánh ý Dân Chúa để Tiến trình hiệp hành được thực hiện qua việc lắng nghe **mọi người đã chịu phép Rửa**. Bằng cách triệu tập Thượng Hội đồng này, Đức Thánh Cha Phanxicô đang mời gọi mọi người đã chịu phép Rửa tham gia vào Tiến trình hiệp hành, bắt đầu từ cấp giáo phận. Các giáo phận được mời gọi lưu ý rằng đối tượng chính của kinh nghiệm hiệp hành là mọi người đã chịu phép Rửa. Đặc biệt, cần chú ý đến những ai có nguy cơ bị loại trừ: phụ nữ, người khuyết tật, người tị nạn, người di cư, người lớn tuổi, người nghèo, những người Công giáo ít khi hay không bao giờ thực hành đức tin, v.v... Cũng nên tìm ra những phương thức sáng tạo để cả thiếu nhi và giới trẻ cũng được hòa nhập vào Tiến trình hiệp hành này.

Hợp lại với nhau, mọi người đã chịu phép Rửa đều là chủ thể của *cảm thức đức tin*, vốn là tiếng nói sống động của Dân Chúa. Đồng thời, đối với những ai đã chịu phép Rửa, điều quan trọng để tham gia trọn vẹn vào việc phân định là: lắng nghe tiếng nói của người khác trong bối cảnh địa phương của họ, gồm cả những ai đã lìa bỏ thực hành đức tin, những người thuộc các truyền thống tôn giáo khác, những người không có niềm tin tôn giáo, v.v... Vì như Công đồng đã tuyên bố: “Vui mừng và hy vọng, ưu sầu và lo âu của con người ngày nay, nhất là của người nghèo và của bất cứ ai đang đau khổ, cũng là vui mừng và hy vọng, ưu sầu và lo âu của các môn đệ Chúa Kitô, và không có gì thực sự là của con người mà họ lại không cảm nhận trong đáy lòng họ” (Gs, 1).

Vì lý do này, trong khi **mọi người đã chịu phép Rửa** được đặc biệt kêu mời tham gia vào Tiến trình hiệp hành này, **không nên để ai** – bất kể hệ phái tôn giáo của họ – **bị loại trừ** khỏi việc chia sẻ viễn tượng và các kinh nghiệm của họ, trong chừng mực họ muốn giúp Hội thánh trên hành trình hiệp hành của Hội thánh trong việc tìm kiếm những gì là tốt lành và chân thực. Điều này đặc biệt đúng đối với những người dễ bị tổn thương hoặc bị loại trừ nhất.

2.2 Tiến trình thực sự mang tính hiệp hành: Lắng nghe, biện phân và tham dự

Trước hết và trên hết, Tiến trình hiệp hành là một tiến trình *thiên liêng*. Đây không phải là chuyện cứ máy móc thu thập dữ liệu hay tổ chức hàng loạt những cuộc hội họp và thảo luận. Mục đích của việc lắng nghe mang tính chất hiệp hành là *biện phân*, vì thế đòi hỏi chúng ta phải học biết và sử dụng nghệ thuật biện phân cá nhân và cộng đoàn. Chúng ta lắng nghe

nhau, lắng nghe truyền thống đức tin của chúng ta và lắng nghe các dấu chỉ thời đại để nhận biết những gì Chúa đang nói với chúng ta. Đức Giáo Hoàng Phanxicô mô tả hai mục đích tương thuộc của tiến trình lắng nghe là: “Lắng nghe Thiên Chúa, để cùng với Ngài chúng ta có thể nghe thấy tiếng kêu của Dân Ngài; lắng nghe Dân Ngài cho đến khi chúng ta hòa hợp với ý muốn mà Thiên Chúa kêu gọi chúng ta đón nhận ý muốn đó”⁴.

Đây không phải là loại biện phân chỉ thao dợt một lần, nhưng căn bản là một cách sống, đặt nền tảng trên Đức Kitô, theo sự chỉ dẫn của Chúa Thánh Thần, sống sao cho vinh quang Chúa được rạng rỡ hơn. Sự biện phân cộng đoàn giúp xây dựng các cộng đoàn năng động và bền bỉ thi hành sứ vụ của Hội thánh ngày nay. Biện phân tuy là ơn ban của Thiên Chúa, nhưng cũng đòi hỏi chúng ta góp phần qua những cách thức đơn sơ là cầu nguyện, suy tư, chú ý đến tâm tình bên trong, lắng nghe và nói với nhau cách chân thành, ý nghĩa và cởi mở.

Hội thánh trao cho chúng ta nhiều phương cách biện phân thiêng liêng. Theo ý nghĩa thiêng liêng, biện phân là nghệ thuật lý giải xem con tim muốn dẫn dắt chúng ta theo hướng nào, không để mình bị quyến rũ bởi những gì dẫn dắt chúng ta đến nơi chẳng bao giờ chúng ta muốn đến. Biện phân có liên quan đến suy tư và vận dụng cả con tim và khối óc để đưa ra những quyết định trong đời sống cụ thể của chúng ta nhằm tìm kiếm và nhận ra ý Chúa.

Nếu trong Tiến trình hiệp hành, lắng nghe là phương pháp và biện phân là mục đích, thì tham gia là con đường. Càng tham gia chúng ta càng ra khỏi chính mình để có tương quan với người khác, với những người có quan điểm khác chúng ta. Lắng nghe những người đồng quan điểm sẽ chẳng mang lại thành quả gì. Đối thoại đòi hỏi phải cùng nhau xem xét những ý kiến khác nhau. Thật vậy, Thiên Chúa thường nói qua những người mà chúng ta dễ dàng loại trừ, gạt qua một bên hay không đếm xỉa đến. Chúng ta phải hết sức nỗ lực để lắng nghe những người mà chúng ta có ý xem thường và những người thúc ép chúng ta phải xem xét những quan điểm mới, có thể khiến chúng ta phải thay đổi cách suy nghĩ.

2.3 Thái độ tham gia Tiến trình hiệp hành

Đức Thánh Cha Phanxicô, trong nhiều dịp, đã chia sẻ quan điểm của ngài về **cách thức thực thi hiệp hành trong thực tế**. Những thái độ cụ thể sau đây cho phép chúng ta thực sự lắng nghe và đối thoại khi tham gia vào Tiến trình hiệp hành.

- **Tính hiệp hành đòi phải dành thời gian cho việc chia sẻ:** Chúng ta được mời gọi can đảm nói thẳng nói thật (*parrhesia*) để có thể phối hợp giữa *tự do*, *sự thật* và *bác ái*. Qua đối thoại mỗi người có thể hiểu biết hơn.
- **Khiêm tốn lắng nghe phải đi đôi với việc can đảm nói ra:** Mọi người đều có quyền được người khác lắng nghe, cũng như mọi người đều có quyền được nói. Cuộc đối thoại hiệp hành phụ thuộc vào sự can đảm của cả người nói lẫn người nghe. Không phải là sửa soạn lao vào cuộc tranh luận để tranh thắng. Đúng hơn, là đón chào những gì người khác nói như cách thế qua đó Chúa Thánh Thần có thể nói vì lợi ích của mọi người (x. 1Cor 12,7).

⁴ Phanxicô, Diễn từ Mừng kỷ niệm 50 năm ngày thiết lập Thượng hội đồng giám mục (17.10.2015).

- **Đổi thoại đưa chúng ta đến đổi mới:** Chúng ta phải sẵn sàng thay đổi ý kiến dựa trên những gì chúng ta nghe được từ người khác.
- **Sẵn sàng hoán cải và thay đổi:** Thông thường, chúng ta có thể kháng cự những gì Chúa Thánh Thần đang cố gắng thôi thúc chúng ta đón nhận. Chúng ta được kêu gọi từ bỏ những thái độ tự mãn và an phận khiến chúng ta đưa ra những quyết định chỉ dựa vào những cách thức hoạt động xưa cũ.
- **Thượng Hội đồng là cuộc thao luyện biện phân của Hội thánh:** Biện phân phải dựa trên niềm xác tín rằng Thiên Chúa vẫn đang hoạt động trong thế giới và chúng ta được kêu gọi để lắng nghe điều Thần Khí khơi gợi nơi chúng ta.
- **Chúng ta là dấu chỉ cho một Hội thánh lắng nghe và lữ hành:** Khi lắng nghe, Hội thánh noi gương Thiên Chúa, Đấng lắng nghe những tiếng than khóc của Dân Ngài. Tiến trình hiệp hành mang lại cho chúng ta cơ hội mở lòng ra để thực sự lắng nghe, không dùng những giải pháp đã có hay những quyết định rập theo công thức.
- **Loại bỏ các thành kiến và khuôn mẫu sẵn:** Chúng ta có thể bị trì trệ bởi những yếu đuối và tội lỗi của mình. Bước đầu tiên để lắng nghe là giải phóng trí óc và con tim khỏi những thiên kiến và khuôn mẫu dẫn vào đường lầm, đưa đến u mê và chia rẽ.
- **Vượt khỏi tai họa giáo sĩ trị:** Hội thánh là Thân thể Chúa Kitô, được ban nhiều loại đặc sủng khác nhau, trong đó mỗi thành viên có một vai trò duy nhất. Giữa đoàn dân thánh của Thiên Chúa, tất cả chúng ta độc lập với nhau và chia sẻ cùng một phẩm tính. Theo hình tượng Đức Kitô, quyền lực đích thực đó là việc phục vụ.
- **Chữa trị virus tự mãn:** Tất cả chúng ta trên cùng một con thuyền. Cùng hợp đoàn, chúng ta làm nên Thân thể Đức Kitô. Bỏ đi thói ảo tưởng tự mãn, chúng ta mới có thể học hỏi lẫn nhau, đồng hành với nhau và phục vụ lẫn nhau. Chúng ta có thể xây dựng những nhịp cầu bắc qua những bức tường đôi khi đe dọa ngăn cách chúng ta, như tuổi tác, giới tính, giàu nghèo, năng lực, giáo dục, v.v...
- **Vượt qua ý thức hệ:** Chúng ta phải tránh nguy cơ cho rằng ý tưởng thì quan trọng hơn thực tại đời sống đức tin của những người đang sống niềm tin đó cách cụ thể.
- **Nâng cao niềm hy vọng:** Thực hiện những gì đúng đắn chân thật, chứ không lôi kéo sự chú ý hay để nổi đình nổi đám, nhưng đúng hơn, để trung thành với Thiên Chúa và phục vụ Dân Ngài. Chúng ta được kêu gọi trở nên ngọn hải đăng của niềm hy vọng, chứ phải là người báo trước họa diệt vong.
- **Thượng Hội đồng là thời gian để ước mơ và “dành thời gian sống tương lai”:** Chúng ta được khích lệ tạo lập một tiến trình tại địa phương nhằm truyền cảm hứng cho mọi người, không ai bị loại trừ trong việc tạo ra một viễn cảnh tương lai đầy niềm vui Tin Mừng. Những tâm thế sau đây sẽ giúp những người tham dự (x. *Christus Vivit*):
 - **Quan điểm mới mẻ:** Để phát triển những cách tiếp cận mới, với tính sáng tạo và ít nhiều táo bạo.

- **Tính chất quy tụ:** Một Hội thánh thông dự và đồng trách nhiệm, có khả năng đánh giá đúng sự phong phú đa dạng của mình, gồm hết những ai thường bị chúng ta quên lãng hay không biết tới.
- **Tinh thần cởi mở:** Chúng ta hãy tránh những chiêu bài ý thức hệ và hãy dùng mọi phương pháp luận đã từng tỏ ra hữu dụng.
- **Lắng nghe mọi người và mỗi người:** Bằng cách học hỏi từ người khác, chúng ta có thể phản ánh tốt hơn thực tại muôn mặt tuyệt vời mà Hội thánh của Đức Kitô đã được tiền định để trở thành.
- **Hiểu biết về việc “cùng nhau cất bước hành trình”:** Để đi con đường mà Thiên Chúa kêu gọi Hội thánh đảm nhận cho ngàn năm thứ ba.
- **Hiểu khái niệm về một Hội thánh đồng trách nhiệm:** Để đánh giá và lãnh nhận vai trò và ơn gọi duy nhất của mỗi chi thể trong Thân thể Đức Kitô, phục vụ cho sự đổi mới và xây dựng Hội Thánh toàn thể.
- **Vươn ra thông qua đối thoại đại kết và liên tôn:** Để cùng ước mơ và cùng đi với nhau đến toàn thể gia đình nhân loại.

2.4 Các cạm bẫy cần tránh

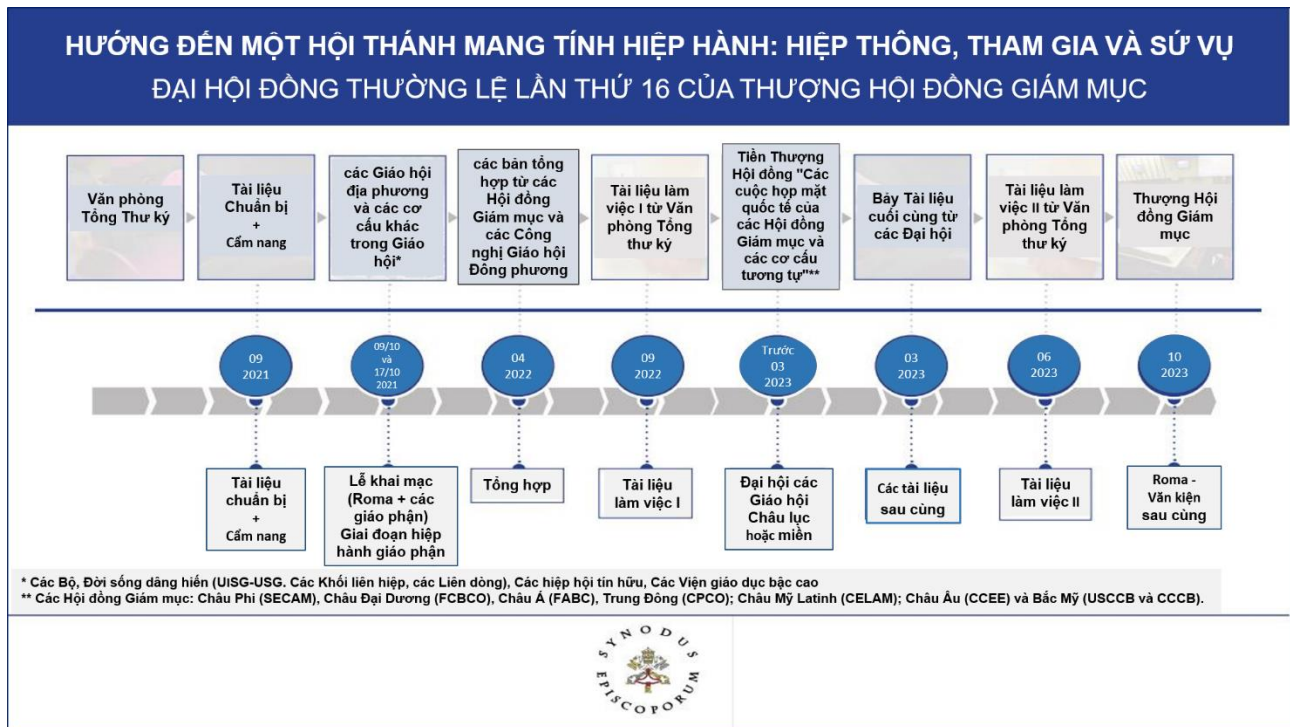
Như đối với mọi cuộc hành trình, chúng ta cần nhận ra những cạm bẫy có thể có, gây cản trở cho tiến trình của chúng ta trong suốt thời gian hiệp hành này. Phải tránh những cạm bẫy sau đây để tiếp thêm sinh khí và tăng hiệu quả cho Tiến trình hiệp hành:

- 1) **Cám dỗ muốn tự mình dẫn dắt mình thay vì để Thiên Chúa dẫn dắt.** Sự hiệp hành không phải là một cuộc thao dượt của tập thể mang tính chiến lược, đúng hơn, đây là một tiến trình thiêng liêng do Chúa Thánh Thần dẫn dắt. Chúng ta có thể bị cám dỗ quên đi rằng chúng ta là những lữ khách và tôi tớ trên con đường mà Thiên Chúa vạch ra cho chúng ta. Những nỗ lực khiêm tốn của chúng ta để tổ chức và phối hợp là nhằm phụng sự Thiên Chúa, Đấng hướng dẫn chúng ta trên đường. Chúng ta là đất sét trong bàn tay Thợ gốm là Thiên Chúa (x. Is 64,8).
- 2) **Cám dỗ tập trung vào mình và những mối quan tâm tức thời của chúng ta.** Tiến trình hiệp hành là cơ hội để mở ra, để nhìn chung quanh, để thấy từ những góc độ khác và trong sứ vụ truyền giáo, là để đi ra, đi đến những vùng ngoại biên. Việc này đòi chúng ta phải nghĩ đến những mục tiêu dài hạn, đồng thời cũng có nghĩa là nói rộng viễn tượng của chúng ta tới những chiều kích của Giáo hội toàn thể và đặt ra những câu hỏi như: Kế hoạch của Thiên Chúa cho Giáo hội ở đây và hiện nay là gì? Làm thế nào chúng ta có thể thực hiện giấc mơ của Thiên Chúa cho Giáo Hội ở tầm mức địa phương?
- 3) **Cám dỗ chỉ nhìn thấy “những vấn đề”.** Thế giới và Giáo hội đang đương đầu với nhiều thách thức, khó khăn và thiếu thốn. Tuy nhiên, nếu chú ý thái quá đến những vấn đề đó, chúng ta sẽ kiệt sức, mất can đảm và bi quan. Nếu chỉ tập trung vào bóng tối, có thể chúng ta sẽ không thấy ánh sáng. Thay vì chỉ chú tâm vào những gì không hay,

chúng ta hãy biết nhận ra đâu là nơi Chúa Thánh Thần đang tác sinh sự sống và cách thức chúng ta có thể để cho Thiên Chúa hoạt động nhiều hơn.

- 4) **Cám dỗ chỉ chú trọng đến cơ cấu.** Dĩ nhiên, Tiến trình hiệp hành sẽ đòi phải đổi mới cơ cấu của Giáo hội ở mọi cấp độ, để thúc đẩy sự hiệp thông sâu xa hơn, tham gia trọn vẹn hơn và sứ vụ trở sinh nhiều hoa trái hơn. Tuy nhiên, liên quan đến kinh nghiệm hiệp hành không nên chỉ mãi mê tập trung vào cơ cấu, nhưng đến kinh nghiệm cùng nhau thực hiện hành trình để biện phân con đường tương lai, do Chúa Thánh Thần gợi hứng. Việc hoán cải và đổi mới cơ cấu sẽ chỉ xảy ra thông qua tiến trình liên tục hoán cải và đổi mới của mọi chi thể trong Thân thể Đức Kitô.
- 5) **Cám dỗ không nhìn quá những ranh giới hữu hình của Giáo hội.** Khi sống theo Tin Mừng, các tín hữu hành động như men trong thế giới nơi chúng ta sống và làm việc. Tiến trình hiệp hành là thời gian để đối thoại với những người thuộc giới kinh tế và khoa học, chính trị và văn hóa, nghệ thuật và thể thao, phương tiện truyền thông và những khởi xướng xã hội. Tiến trình này sẽ là thời gian để suy tư về sinh thái học và hòa bình, về vấn đề sự sống và di cư. Chúng ta phải thấy bức tranh bao quát hơn để hoàn thành sứ mạng của mình trong thế giới này. Đây cũng là dịp để đào sâu hành trình đại kết với các tông phái Kitô giáo khác và hiểu những truyền thống tôn giáo khác cách sâu sắc hơn.
- 6) **Cám dỗ lơ là các mục tiêu của Tiến trình hiệp hành.** Để thực hiện Tiến trình Thượng Hội đồng, chúng ta cần lưu ý rằng, trong khi phạm vi các cuộc thảo luận của chúng ta có thể rất bao quát, thì mục đích của Tiến trình hiệp hành vẫn giữ nguyên, đó là biện phân cách thức Thiên Chúa kêu gọi chúng ta cùng nhau tiến bước. Không có Tiến trình hiệp hành nào giải quyết được mọi ưu tư và vấn đề của chúng ta. Tính hiệp hành là thái độ và cách tiếp cận của việc tiến bước theo cách thức đồng trách nhiệm vốn mở ra đón chào những hoa trái của Thiên Chúa được dần dần tỏ hiện.
- 7) **Cám dỗ xung đột và chia rẽ.** “Để tất cả chúng nên một” (Ga 17,21). Đây là lời Chúa Giêsu thiết tha khẩn cầu Thiên Chúa Cha, để các môn đệ của Ngài được hiệp nhất với nhau. Chúa Thánh Thần dẫn đưa chúng ta đi sâu hơn vào mối hiệp thông với Thiên Chúa và với nhau. Những mầm mống chia rẽ sẽ chẳng mang lại hoa trái gì. Thật vô ích khi cố gắng áp đặt ý một người lên toàn thể hoặc khi làm mất thể diện của những kẻ bị coi là khác biệt.
- 8) **Cám dỗ coi Thượng Hội đồng như một kiểu nghị trường.** Cám dỗ này nhằm lẫn giữa hiệp hành với “cuộc tranh luận chính trị”, bên này phải triệt hạ bên kia để dành quyền quyết định. Việc chống đối người khác hay cổ vũ các cuộc xung đột gây chia rẽ, đe dọa sự hiệp nhất và hiệp thông trong Hội thánh đều là những điều trái ngược với tinh thần hiệp hành.
- 9) **Cám dỗ chỉ lắng nghe những thành phần hoạt động trong Giáo hội.** Làm như thế có thể giúp cho việc điều hành được dễ dàng hơn, nhưng rút cuộc lại bỏ sót một số lượng Dân Chúa đáng kể.

3. Tiến trình Thượng Hội đồng

Hình trên là sơ đồ tổng thể của Tiến trình Thượng Hội đồng. Văn phòng Tổng thư ký công bố Tài liệu chuẩn bị và Cẩm nang như những công cụ để các Giáo hội địa phương thực hiện giai đoạn cấp giáo phận của Thượng Hội đồng. Mỗi Giáo hội địa phương sẽ thu góp các thành quả của giai đoạn giáo phận thành một bản đúc kết. Sau đó, dựa trên những đúc kết do các Giáo phận gửi đến, mỗi Hội đồng giám mục và Công nghị Giáo hội Đông phương sẽ soạn thảo một bản tổng hợp. Các thành phần định chế khác trong Giáo hội cũng sẽ nhận được Cẩm nang và Bản câu hỏi này (xem phần 5) để tham dự vào cuộc thỉnh ý và có thể soạn thảo bản tổng hợp của riêng họ. Các thành phần định chế này bao gồm các bộ tại giáo triều Roma, liên hiệp các bề trên tổng quyền và liên hiệp quốc tế các bề trên tổng quyền, các hiệp hội và liên đoàn khác, các phong trào giáo dân quốc tế, các trường đại học và các khoa thần học. Văn phòng Tổng thư ký sẽ soạn thảo ấn bản đầu tiên của Tài liệu làm việc dựa trên những bản tổng hợp nhận được từ các hội đồng giám mục, các công nghị Giáo hội Đông phương, và các thành phần định chế khác của Giáo hội được Tông hiến *Episcopalis Communio* đề cập đến. Sau đó, Tài liệu làm việc đầu tiên này sẽ được thảo luận tại các cuộc họp cấp châu lục (xem phần 3.3 bên dưới). Dựa trên các tài liệu được thực hiện ở cấp châu lục, ấn bản thứ hai của Tài liệu làm việc sẽ được biên soạn để Đại hội Thượng Hội đồng Giám mục sử dụng vào tháng 10 năm 2023 (Văn phòng Tổng thư ký Thượng Hội đồng Giám mục).

3.1 Giai đoạn cấp giáo phận

Phần lớn thành quả của giai đoạn lắng nghe này sẽ đến từ những buổi thảo luận trong các giáo xứ, các phong trào giáo dân, các trường học và đại học, các dòng tu, các cộng đồng Kitô giáo lân cận, các phong trào xã hội, các phong trào đại kết và liên tôn, cùng các nhóm hoạt động khác. Vì các giám mục khởi xướng giai đoạn này, nên có khả năng là việc vận động tham gia ở cấp giáo phận sẽ được điều phối thông qua các kênh liên lạc thường xuyên của giám mục

giáo phận. Những giáo xứ có hội đồng mục vụ giáo xứ và các giáo phận có hội đồng mục vụ giáo phận, có thể sử dụng các cơ cấu “hiệp hành” hiện có này để tổ chức, tạo điều kiện và mang lại sức sống cho Tiến trình hiệp hành ở cấp địa phương, miễn sao có thể nỗ lực tiếp cận các vùng ngoại vi và những tiếng nói không mấy khi được nghe thấy. Mục đích của việc này không phải để chất thêm gánh nặng trên các giáo phận và giáo xứ, nhưng là để hòa nhập Tiến trình hiệp hành vào đời sống của Giáo hội địa phương bằng những cách thức sáng tạo nhằm thúc đẩy sự hiệp thông sâu sắc hơn, sự tham gia đầy đủ hơn, và việc truyền giáo hiệu quả hơn.

Trong giai đoạn lắng nghe này, Dân Chúa được khuyến khích quy tụ lại, cùng nhau trả lời cho những gợi ý từ các câu hỏi/hình ảnh/tình huống, lắng nghe nhau và đưa ra những phản hồi, ý kiến, phản ứng và đề nghị của cá nhân và tập thể. Tuy nhiên, nếu vì hoàn cảnh (chẳng hạn những hạn chế do đại dịch hoặc do cách xa nhau) khiến việc tương tác trực tiếp trở nên khó khăn, thì những hình thức như các nhóm thảo luận trực tuyến có người chủ trì, các hoạt động trực tuyến tự quản, các nhóm “chat”, trao đổi qua điện thoại và các hình thức truyền thông xã hội khác nhau, kể cả các bảng câu hỏi trên giấy và trực tuyến đều có thể được sử dụng. Các tài liệu giúp cầu nguyện, các bài suy niệm Lời Chúa, các bản thánh ca, cũng như các tác phẩm nghệ thuật, thơ ca v.v... cũng có thể được sử dụng để kích lệ suy tư và đối thoại.

Giai đoạn cấp giáo phận này là cơ hội để các giáo xứ và giáo phận gặp gỡ, cảm nghiệm và cùng nhau thực hiện những bước đường hiệp hành, nhờ thế khám phá hoặc phát triển các phương cách và con đường hiệp hành phù hợp nhất với bối cảnh địa phương, và cuối cùng chúng sẽ trở thành phong cách mới của các Giáo hội địa phương trên con đường hiệp hành.

Do đó, Thượng Hội đồng này không chỉ mong đợi những phản hồi góp phần hỗ trợ Đại hội Thượng Hội đồng Giám mục được tổ chức tại Roma vào tháng 10 năm 2023, mà còn mong muốn thúc đẩy các Giáo hội sống tinh thần hiệp hành và cảm nghiệm điều đó trong suốt tiến trình này và cả trong tương lai nữa. Đã có các Giáo hội địa phương dần bước vào cuộc hành trình này và công hiến những nguồn tài liệu tuyệt vời, chẳng hạn như tài liệu “Hướng dẫn Tiến hành Đại hội Giáo hội của Hội đồng giám mục Châu Mỹ Latinh” cùng các tài liệu quan trọng của “Hội đồng Toàn thể tại Úc”. Anh chị em nên tham khảo các nguồn tài liệu này để hỗ trợ và truyền cảm hứng cho công tác của anh chị em tại Giáo hội địa phương.

3.2 Vai trò của các hội đồng giám mục và các công nghị Giáo hội Đông phương

Một khi giai đoạn cấp giáo phận đã đạt đến cao trào với Hội nghị Tiên-Thượng Hội đồng giáo phận và bản đúc kết của giáo phận, các hội đồng giám mục và công nghị Giáo hội Đông phương sẽ thu thập các thông tin và các phản hồi mà họ đã nhận được từ các giáo phận Công giáo và giáo khu Đông phương để soạn thảo bản tổng hợp phản ánh thích đáng các đóng góp của những người tham gia cấp địa phương. Các hội đồng giám mục và các công nghị Giáo hội Đông phương được kêu gọi để biên phân và thu thập sự tổng hợp bao quát hơn này, thông qua Hội nghị Tiên-Thượng Hội đồng của mình.

Sau đó, những tổng hợp này sẽ là cơ sở cho ấn bản đầu tiên của Tài liệu làm việc do Văn phòng Tổng thư ký của Thượng Hội đồng Giám mục xuất bản.

3.3 Giai đoạn tại châu lục

Tài liệu Làm việc đầu tiên này sẽ là tài liệu làm việc cho bảy cuộc họp lục địa: Châu Phi (SECAM); Châu Đại Dương (FCBCO); Châu Á (FABC); Trung Đông (CPCO); Châu Mỹ Latinh (CELAM); Châu Âu (CCEE) và Bắc Mỹ (USCCB và CCCB).

Bảy cuộc họp quốc tế này sẽ lần lượt đưa ra bảy Văn kiện cuối cùng làm cơ sở cho ấn bản Tài liệu làm việc thứ hai và ấn bản này sẽ được sử dụng tại Đại hội Thượng Hội đồng Giám mục vào tháng 10 năm 2023.

3.4 Đại hội Thượng Hội đồng Giám mục

Các giám mục và quan sát viên sẽ họp với Đức Thánh Cha Phanxicô trong Đại hội Thượng Hội đồng Giám mục ở Rôma vào tháng 10 năm 2023 để phát biểu và lắng nghe nhau dựa trên Tiến trình Thượng Hội đồng cấp địa phương. Mục đích của Thượng Hội đồng Giám mục không phải là làm lu mờ vai trò của giáo phận, hội đồng giám mục / công nghị Giáo hội Đông phương, và các giai đoạn châu lục, nhưng là để biện phân ở mức độ hoàn vũ tiếng nói của Chúa Thánh Thần, Đấng đã và đang nói trong toàn thể Giáo hội.

3.5 Giai đoạn thực hiện

Vì Thượng Hội đồng này nhằm thúc đẩy một phong cách mới sống tinh thần hiệp thông, tham gia và sứ vụ của Giáo hội, nên giai đoạn thực hiện sẽ mang tính quyết định đối với việc cùng tiến bước trên con đường hiệp hành. Với ý định triển khai việc thực hiện này tại tất cả các Giáo hội địa phương trên toàn thế giới, Tiến trình Thượng Hội đồng vừa là điểm xuất phát và cũng vừa là điểm đến của toàn thể Dân Chúa (EC, 7). (Các) linh hoạt viên của Giáo phận, các cá nhân và các tổ chức khác có liên quan đến giai đoạn của giáo phận có thể giúp ích cho giai đoạn thực hiện này, bao gồm hội đồng mục vụ giáo phận, hội đồng linh mục và các hội đồng mục vụ giáo xứ.

Hy vọng rằng kinh nghiệm của Tiến trình Thượng Hội đồng sẽ mang lại một mùa xuân mới cho việc lắng nghe, phân định, đối thoại và ra quyết định, để toàn thể Dân Chúa có thể thực hiện tốt hơn cuộc hành trình cùng bước đi bên nhau và cùng bước đi với toàn thể gia đình nhân loại, dưới sự hướng dẫn của Chúa Thánh Thần.

4. Con đường hiệp hành tại các giáo phận

4.1 Tóm tắt những dự kiến trong giai đoạn giáo phận

Giai đoạn đầu tiên này của Tiến trình Thượng Hội đồng là nền tảng cho tất cả các giai đoạn tiếp theo. Mục đích của giai đoạn giáo phận, dưới sự hướng dẫn của Chúa Thánh Thần, là nhằm cống hiến cho nhiều người, càng nhiều càng tốt, một *kinh nghiệm hiệp hành* thực sự trong việc lắng nghe nhau và cùng nhau tiến về phía trước, chứ không đơn giản chỉ là trả lời một bảng câu hỏi.

Thần Khí Thiên Chúa soi sáng và ban sức sống cho cuộc hiệp hành này, cũng chính là Thần Khí đang hoạt động trong sứ vụ mà Chúa Giêsu đã giao phó cho các tông đồ của Người. Chúa Thánh Thần hoạt động qua mọi thể hệ môn đệ là những người nghe Lời Chúa và đem ra thực

hành. Thần Khí do Chúa Kitô sai đến không chỉ xác nhận tính liên tục của Tin Mừng Chúa Giêsu, mà còn soi sáng chiều sâu luôn mới mẻ của Lời Chúa và soi dẫn các quyết định cần thiết để duy trì cuộc hành trình của Hội thánh và tiếp thêm sinh lực cho Hội thánh trong sứ mạng của mình (xem Ga 14,25-26; 15,26-27; 16,12-15) (PD, 16).

Tài liệu Chuẩn bị đã phác họa hai “hình ảnh” từ Kinh thánh để gợi hứng cho hành trình chúng ta xây dựng Hội thánh hiệp hành. Hình ảnh đầu tiên xuất hiện từ “khung cảnh cộng đồng” vốn luôn kèm theo hành trình loan báo Tin Mừng, từ khi Chúa Giêsu bắt đầu sứ vụ rao giảng: mỗi người đều có chỗ của mình – Chúa Giêsu, các tông đồ và đám đông (PD, 17-21). Hình ảnh thứ hai đề cập đến kinh nghiệm về Chúa Thánh Thần, trong đó Thánh Phêrô và cộng đoàn sơ khai nhận ra nguy cơ đặt ra những giới hạn không chính đáng trong việc chia sẻ đức tin (PD, 22-24). Chúng tôi khuyến khích anh chị em suy gẫm về hai hình ảnh này như nguồn dinh dưỡng và cảm hứng trong Tiến trình hiệp hành.

Tin Mừng chứng thực cho cách thức Chúa Giêsu thường xuyên tìm đến những người bị loại trừ, bị gạt ra ngoài lề xã hội và bị lãng quên. Một đặc điểm chung trong suốt sứ vụ của Chúa Giêsu là đức tin luôn nảy sinh khi con người được quý trọng: lời cầu xin của họ được lắng nghe, khi gặp khó khăn họ được trợ giúp, sự quảng đại của họ được đánh giá cao, phẩm giá của họ được Thiên Chúa nhìn nhận và được phục hồi trong cộng đồng. Như Phêrô đã được biến đổi bởi kinh nghiệm của ngài với Cornêliô, chúng ta cũng phải để chính mình được biến đổi bởi những gì Thiên Chúa đang mời gọi chúng ta. Với Tiến trình hiệp hành, Thiên Chúa dẫn dắt chúng ta trên con đường hoán cải thông thường đó là qua những gì chúng ta cùng nhau trải nghiệm. Thiên Chúa thường đến với chúng ta qua người khác và Ngài đến với người khác qua chúng ta theo những nẻo đường bất ngờ.

Để điều này xảy ra, cần phải nỗ lực thu hút nhiều người tham gia, tham gia nhiều nhất có thể và tham gia cách đầy ý nghĩa. Đây là trách nhiệm đầu tiên của (các) linh hoạt viên của Giáo phận, vốn là người được chỉ định để hướng dẫn và linh hoạt giai đoạn cấp giáo phận của Tiến trình hiệp hành. Mọi việc sẽ hóa ra vô ích nếu khởi đầu cách hời hợt hoặc theo kịch bản, không thể hiện được đầy đủ và chính xác kinh nghiệm của những người tham dự cũng như không diễn tả đầy đủ được tâm mức và sự đa dạng của các kinh nghiệm.

Theo nghĩa này, giai đoạn giáo phận nên bắt đầu bằng cách tìm ra những cách vận động hiệu quả nhất để đạt được sự tham gia rộng rãi nhất có thể. Cá nhân chúng ta phải đi ra các vùng ngoại vi, đến với những người đã rời bỏ Giáo hội, những người chẳng mấy khi hoặc không bao giờ thực hành đức tin, những người trải qua cảnh nghèo đói hoặc bị gạt ra ngoài lề xã hội, những người tị nạn, những người bị loại trừ, những người không có tiếng nói, v.v...

Trọng tâm của kinh nghiệm hiệp hành là lắng nghe Chúa qua việc lắng nghe nhau, nhờ được Lời Chúa soi dẫn. Chúng ta lắng nghe nhau để nghe rõ hơn tiếng Chúa Thánh Thần đang nói trong thế giới hôm nay. Việc này có thể kéo dài buổi họp, nhưng dầu sao vẫn rất nên tổ chức một số buổi họp cho phép tạo ra bầu khí chia sẻ tương thân tương ái hơn, ở đó mọi người quen biết nhau, tin tưởng nhau và cảm thấy có thể nói chuyện thoải mái hơn, khi đó buổi họp trở thành một buổi cảm nghiệm về sự đồng hành với nhau, một trải nghiệm thực sự mang tính hiệp hành. Trong các buổi họp, ngoài lúc chia sẻ và lắng nghe cần sự nghiêm túc hơn, cũng

nên có những lúc thoải mái. Các cuộc hành hương, các hoạt động nhóm, các cuộc biểu diễn nghệ thuật và thậm chí cả giờ nghỉ giải lao cũng có thể giúp nuôi dưỡng ý thức cộng đồng thông qua trải nghiệm chia sẻ cuộc sống với nhau.

Các cuộc họp này diễn ra như thế nào sẽ tùy thuộc vào hoàn cảnh địa phương. Có thể liên kết các giáo xứ lại với nhau, cũng như liên kết các hệ thống thừa tác vụ như mục vụ chăm sóc sức khỏe hoặc mục vụ giáo dục Công giáo, các dòng tu, các phong trào giáo dân và các nhóm đại kết.

Để bắt đầu và tạo điều kiện trải nghiệm việc chia sẻ và lắng nghe này, bản câu hỏi ở phần 5 dưới đây có đưa ra các câu hỏi gợi ý. Mục đích không phải là trả lời tất cả các câu hỏi mà là chọn ra những câu hỏi thích đáng nhất với bối cảnh địa phương. Anh chị em cũng có thể đặt những câu hỏi khác, chúng tôi khuyến khích điều đó. Yêu cầu sau đây được xem như một hướng dẫn chung: Xin hãy nhấn mạnh vào các loại câu hỏi gợi lên những câu chuyện cá nhân và trải nghiệm thực tế hơn là những phát biểu mang tính “giáo điều”. Xin xem phần 5 để biết một số ví dụ.

Các phản hồi nhận được qua suốt quá trình lắng nghe nên được thu tập và viết thành một bản “đúc kết”. Như được giải thích trong lộ trình dưới đây (phần 4.4), bất cứ khi nào trong giáo phận có cuộc họp để trả lời các câu hỏi được phác thảo trong *Cẩm nang* này (phần 5) thì đều nên viết một bản đúc kết. Cùng với việc mỗi giáo phận viết một bản đúc kết, thì sau cùng mỗi hội đồng giám mục sẽ viết một bản tổng hợp. Mục đích của những bản tổng hợp này, dù ở bất kỳ cấp nào, cũng không phải là nhằm tạo ra một bản tóm tắt chung chung về mọi điều đã được nói, hay như kiểu một bài thu hoạch mang tính học thuật. Đúng hơn, đây là một hành động biện phân để lựa chọn và viết ra những gì sẽ đóng góp cho giai đoạn tiếp theo của Tiến trình Thượng Hội đồng, bằng cách gửi chúng cho giáo phận (trong trường hợp thỉnh ý trong giáo phận) và cuối cùng là gửi cho hội đồng giám mục (trong trường hợp bản đúc kết do giáo phận viết). Theo nghĩa này, bản tổng hợp không chỉ tường trình các xu hướng chung và các điểm tương đồng, mà còn làm nổi bật những điểm tạo đồng thuận, khơi lên một quan điểm độc đáo hoặc mở ra một chân trời mới. Trong bản tổng hợp nên dành sự quan tâm đặc biệt cho tiếng nói của những người thường không được lắng nghe và nên kết hợp cả những gì mà chúng ta có thể gọi là “ý kiến trái chiều của thiểu số”. Để phản ánh đúng những gì đã được lắng nghe, việc phản hồi không chỉ nhấn mạnh những trải nghiệm tích cực mà còn cho thấy những trải nghiệm mang tính thách thức và tiêu cực. Trong phản hồi cũng nên truyền đạt điều gì đó về **kinh nghiệm** của cuộc họp địa phương: thái độ của những người tham dự, niềm vui và những thách thức khi cùng nhau phân định.

Tiếp đến, phản hồi nhận được từ các cuộc họp địa phương này sẽ được biên soạn thành bản đúc kết cấp giáo phận. Chính bản đúc kết do mỗi giáo phận soạn thảo khi kết thúc tiến trình lắng nghe và phân định sẽ là phần đóng góp cụ thể của giáo phận cho hành trình của toàn thể Dân Chúa. Cũng có thể dùng bản đúc kết này làm tài liệu giúp xác định các bước tiếp theo trong hành trình của Giáo hội địa phương trên con đường hiệp hành. Để tạo điều kiện cho các giai đoạn kế tiếp của Tiến trình Thượng Hội đồng, cần phải viết thật súc tích để cô đọng thành quả của việc cầu nguyện và suy tư trong tối đa **mười trang giấy**. Các bản văn khác có thể

được đính kèm vào bản đúc kết của giáo phận để xác nhận hoặc minh họa cho nội dung của nó.

Sau đó, bản đúc kết của mỗi giáo phận hoặc giáo khu (Đông phương) sẽ được chuyển đến các hội đồng giám mục và công nghị Giáo hội Đông phương. Đến lượt mình, các hội đồng và công nghị này sẽ soạn thảo bản tổng hợp của riêng mình với cùng một tinh thần phân định như đã nêu trên, dựa trên những bản đúc kết mà họ đã nhận được từ giáo phận / giáo khu (Đông phương). Thế rồi, các hội đồng giám mục và công nghị Giáo hội Đông phương sẽ đệ trình bản tổng hợp mà họ đã soạn lên Văn phòng Tổng thư ký của Thượng Hội đồng Giám mục, Văn phòng này sẽ soạn ấn bản đầu tiên của Tài liệu làm việc (*Instrumentum Laboris*) dựa trên những gì đã được chia sẻ và kinh nghiệm tại cấp địa phương.

4.2 Vai trò của giám mục trong Tiến trình hiệp hành

Không tồn tại tính hiệp hành nếu không tồn tại quyền mục tử của giám mục đoàn, dưới quyền tối thượng của đáng kể vị Thánh Phêrô, cũng như nếu không tồn tại quyền mục tử của mỗi giám mục giáo phận nơi giáo phận được giao phó cho ngài coi sóc. Thừa tác vụ của các giám mục là trở nên mục tử, thầy dạy và tư tế lo phụng tự thánh. Đặc sủng biện phân của các giám mục mời gọi các ngài thực sự trở thành những người bảo vệ, giải thích và làm chứng cho đức tin của Giáo hội. Giáo hội Công giáo duy nhất tồn tại trong và từ các Giáo hội địa phương (LG, 23). Sự trọn vẹn của Tiến trình Thượng Hội đồng chỉ có thể thực sự tồn tại khi có sự tham gia của các Giáo hội địa phương, vốn cần đến và sự tham gia của chính giám mục giáo phận. “Nhờ đặc tính công giáo ấy, mỗi phần tử mang những ân huệ riêng của mình đến cho các phần tử khác và cho toàn thể Giáo hội, để tất cả và mỗi người được vững mạnh nhờ cùng chia sẻ mọi sự và cùng hiệp lực đạt đến tình trạng viên mãn trong tình hiệp nhất” (LG, 13). Sự đa dạng cũng như bối cảnh và văn hóa của các Giáo hội địa phương đã mang lại những ân huệ khác nhau cho toàn thể Giáo hội, làm phong phú toàn Thân thể Chúa Kitô. Đây là chìa khóa để hiểu về con đường hiệp hành của Hội thánh.

Vì vậy, vai trò chính yếu của giám mục giáo phận trong Tiến trình Thượng Hội đồng này là tạo điều kiện để toàn thể Dân Chúa có được kinh nghiệm hiệp hành trên hành trình hướng tới một Hội thánh mang tính hiệp hành hơn. Giám mục giáo phận giữ vai trò chính trong việc lắng nghe Dân Chúa trong giáo phận của ngài. Dưới sự soi dẫn của Chúa Thánh Thần, giám mục có thể phân định những tiến trình lắng nghe Dân Chúa cách hiệu quả nhất, trên con đường hiệp hành mà toàn thể Giáo hội thực hiện. Để được trợ giúp trong nhiệm vụ này, giám mục giáo phận sẽ chỉ định nhân sự hoặc ban linh hoạt của giáo phận. Họp nhau lại, họ có thể cùng biện phân trong cầu nguyện. Giám mục cần đảm nhận vai trò tích cực trong giai đoạn giáo phận của Tiến trình Thượng Hội đồng này. Sự tham gia của ngài phải thúc đẩy cuộc đối thoại cởi mở trong sự đa dạng của Dân Chúa.

Trong quá trình tổ chức, giám mục có thể đề nghị sự phản hồi và tham gia của Dân Chúa ở bất cứ nơi nào ngài thấy có cơ hội. Giám mục được mời gọi liên lạc với các đoàn thể, các tổ chức và các cơ cấu riêng của giáo phận, bao gồm hội đồng mục vụ giáo phận, hội đồng linh mục, các giáo xứ, các cộng đồng tu sĩ, các phong trào giáo dân, các thừa tác mục vụ khác (chẳng hạn như trong trường học và bệnh viện), và các ủy ban của giáo phận để khuyến khích

họ tham gia vào Tiến trình hiệp hành và yêu cầu sự giúp đỡ thích đáng của họ. Dưới quyền của giám mục, (các) linh hoạt viên Giáo phận có thể liên lạc trực tiếp với các điều phối viên trong các giáo xứ và các cộng đoàn khác trong giáo phận để chuẩn bị và tạo điều kiện thuận lợi cho tiến trình thỉnh ý.

Đồng thời, giám mục có thể bảo đảm dành riêng các nguồn lực thích hợp, bao gồm cả tài chính, tổ chức, kỹ thuật và nhân sự. Để Tiến trình hiệp hành có thể là một nỗ lực thực sự mang tính cộng tác, giám mục cũng có vai trò khuyến khích các cá nhân và các nhóm khác nhau nhập cuộc, thu hút sự tham gia rộng rãi của các tín hữu và tiếp cận được đầy đủ các thành phần Dân Chúa: Linh mục, phó tế, những người nam và nữ thánh hiến, giáo dân. Về mặt này, các cơ cấu giáo phận vốn nhắm đến việc thao luyện tính hiệp hành có thể là nguồn hỗ trợ năng động, đặc biệt là hội đồng mục vụ giáo phận, hội đồng linh mục, hội đồng mục vụ giáo xứ, v.v...

Giám mục có thể viết một lá thư hoặc ngay cả thực hiện một video trong đó mời gọi và khuyến khích mọi người trong giáo phận tham gia tiến trình lắng nghe, đối thoại và thỉnh ý. Chúng tôi đề nghị giai đoạn cấp giáo phận của Tiến trình Thượng Hội đồng được khai mạc và kết thúc bằng một cử hành phụng vụ do giám mục chủ tọa.

Trong tiến trình thỉnh ý, vai trò cốt yếu của giám mục là lắng nghe. Mặc dù có thể có nhiều hình thức để cá nhân giám mục giáo phận tham gia vào quá trình lắng nghe, nhưng ngài được khuyến khích tham dự và chú ý lắng nghe tiếng nói của các tín hữu. Ngoài việc tham dự các buổi lắng nghe trên khắp giáo phận, giám mục có thể triệu tập những buổi họp của các cộng đoàn nhỏ đặc biệt, phi thể thức nếu ngài muốn làm như vậy, mời các đại diện từ những thành phần tiêu biểu trong giáo phận, đặc biệt là những người ở các vùng ngoại vi. Ngoài ra, ngài cũng có thể lắng nghe bằng cách xem lại các phản hồi được thu thập từ các cuộc thỉnh ý, biện phân những gì Chúa Thánh Thần đang nói qua dân được ủy thác cho ngài chăm sóc. Giám mục nên gặp (các) linh hoạt viên của Giáo phận cách đều đặn để xem xét tiến độ của cuộc thỉnh ý và để mắt đến bất kỳ thách đố nào phải đối mặt. Cần lưu ý để bảo đảm rằng sự hiện diện của giám mục và giáo sĩ không vô tình cản trở những ý kiến xác thực và không kiểm chế của các tín hữu, đặc biệt là ở những nơi có tai tiếng, hoặc đơn giản vì có sự khác biệt văn hóa.

Cuối cùng, giám mục sẽ triệu tập hội nghị Tiền-Thượng Hội đồng giáo phận để đi đến đỉnh cao kết thúc giai đoạn cấp giáo phận và rồi ngài sẽ làm việc cùng (các) linh hoạt viên Giáo phận để tổ chức hội nghị này. Cuộc tập họp này nên có được đại diện của mọi thành phần từ khắp giáo phận với mục đích cùng nhau cầu nguyện, lắng nghe, suy tư và biện phân con đường hiệp hành mà Thần Khí Chúa đang kêu gọi toàn giáo phận đi theo. Sau đó, giám mục có thể duyệt lại bản đúc kết của giáo phận với sự cộng tác của (các) linh hoạt viên Giáo phận trước khi đệ trình lên hội đồng giám mục. Một điều rất quan trọng cần lưu ý là bản đúc kết của giáo phận không nhằm phản ánh mặt tích cực hay tiêu cực của giám mục giáo phận, mà đúng hơn, phải là bản tường trình trung thực tất cả những gì đã được chia sẻ trong giai đoạn giáo phận của Tiến trình hiệp hành, đồng thời trình bày các quan điểm và cách nhìn đa chiều của Dân Chúa.

Việc bắt tay vào quá trình tỉnh ý này sẽ gọi lên nơi các mục tử nhiều cung bậc cảm xúc, từ phấn khích và vui mừng đến lo lắng, sợ hãi, bất ổn, hoặc thậm chí là hoài nghi. Đó là điều có thể hiểu được. Những sắc thái phản ứng như vậy thường là một phần của con đường hiệp hành. Các giám mục có thể chấp nhận các phản ứng đan xen đang phát sinh trong giáo phận, trong khi sẵn sàng mở lòng ra với Chúa Thánh Thần là Đấng thường hoạt động theo những cách bất ngờ và mới mẻ. Là mục tử nhân lành của đoàn chiên, giám mục được mời gọi đi trước Dân Chúa, đứng giữa họ và theo sau họ, để bảo đảm không ai bị bỏ rơi hoặc lạc đường.

4.3 Vai trò của các linh mục và phó tế trong Tiến trình hiệp hành

Thừa tác vụ của các linh mục và phó tế có hai điểm quy chiếu quan trọng: Một mặt là giám mục giáo phận và mặt khác là giáo dân được giao phó cho các ngài chăm sóc mục vụ. Do đó, sự hiện diện của các giáo sĩ trong giáo hội địa phương giúp nối kết giữa giám mục và những người mà họ phục vụ. Điều này trao cho các linh mục và phó tế vai trò then chốt trong việc cùng nhau cất bước hành trình giữa Dân Chúa, khi họ hiệp nhất với giám mục và phục vụ các tín hữu. Họ có thể nhân danh giám mục thông truyền ý ngài cho các tín hữu và ngược lại họ cũng có thể thông đạt ý của các tín hữu cho giám mục. Họ là những tác nhân hiệp thông và hiệp nhất trong việc xây dựng Thân thể Chúa Kitô, giúp các tín hữu đồng hành với nhau, cùng nhau tiến bước giữa lòng Hội Thánh. Tương tự như vậy, các giáo sĩ là những người loan báo về sự đổi mới, chú ý đến nhu cầu triển nở của đàn chiên họ coi sóc, và chỉ cho thấy cách thức Chúa Thánh Thần đang mở ra những nẻo đường mới. Cuối cùng, họ là những con người cầu nguyện, vốn là những người thúc đẩy kinh nghiệm hiệp hành thiêng liêng thực sự, nhờ đó Dân Chúa có thể chú ý hơn đến Chúa Thánh Thần và cùng nhau lắng nghe thánh ý Thiên Chúa.

Theo nghĩa này, các linh mục và phó tế có một vai trò cốt yếu trong việc đồng hành với toàn thể Dân Chúa trên con đường hiệp hành. Những nỗ lực của họ nhằm thúc đẩy và thực hành cách thế làm cho Hội thánh Chúa Kitô mang tính hiệp hành hơn thì hết sức quan trọng. Các linh mục và phó tế có thể giúp các giáo xứ, các thừa tác và các phong trào mà họ phục vụ, nâng cao nhận thức về bản chất hiệp hành của Hội thánh và ý nghĩa của hiệp hành. Các linh mục và phó tế cũng được kêu gọi để hỗ trợ, khuyến khích, thúc đẩy và tạo điều kiện khai triển giai đoạn cấp giáo phận của Tiến trình hiệp hành nơi Giáo hội địa phương. Họ làm như vậy thông qua các tổ chức và hội đoàn hiện hành đã được thành lập khắp giáo phận, chẳng hạn như hội đồng mục vụ giáo phận, hội đồng linh mục và hội đồng mục vụ giáo xứ. Rất cần có sự tham gia của các tổ chức “mang tính hiệp hành” thuộc các Giáo hội địa phương, đặc biệt là của hội đồng linh mục và hội đồng mục vụ (PD, 31). Trên con đường hiệp hành của Hội thánh, sự tham gia của các tổ chức và hội đoàn này ở cấp giáo phận “rõ ràng là yếu tố nền tảng, để từ đây một Hội thánh hiệp hành có thể bắt đầu xuất hiện” (EC, 7).

Đồng thời, các linh mục và phó tế có thể tìm ra những cách thức mới mẻ và sáng tạo để nuôi dưỡng kinh nghiệm hiệp hành đích thực giữa các tín hữu, liên kết với các sáng kiến của giám mục giáo phận và (các) linh hoạt viên trong giáo phận được chỉ định cho Tiến trình Thượng Hội đồng này. Cần lưu ý rằng việc tỉnh ý trong giai đoạn cấp giáo phận của Tiến trình Thượng Hội đồng được điều phối bởi giám mục giáo phận và được triển khai đến “các linh

mục, phó tế và giáo dân trong các Giáo hội [địa phương], hoặc theo tư cách cá nhân hoặc trong các hiệp hội, không bỏ qua sự đóng góp quý giá mà những người nam và nữ thánh hiến có thể cống hiến”(EC, 7).

Tài liệu chuẩn bị cho chúng ta biết rằng trong sứ vụ của Chúa Giêsu, “Việc tuyển chọn các tông đồ không phải là đặc ân phong ban một chức quyền với lãnh địa riêng có tính phân tán mà là ân sủng của một thừa tác vụ ban phúc lành và tình huynh đệ có tính quy tụ. Nhờ ân huệ Thánh Thần của Chúa Phục Sinh, họ sẽ bảo toàn địa vị của Chúa Giêsu mà không thay thế Người: Không đặt các lăng kính để lọc bớt sự hiện diện của Người nhưng làm cho việc gặp gỡ Người được trở nên dễ dàng” (PD, 19). Cũng vậy, tất cả các giáo sĩ với các thánh ân và đặc sủng được phú ban và lãnh nhận qua việc truyền chức, đều có vai trò quan trọng để bảo đảm rằng kinh nghiệm hiệp hành này là cuộc gặp gỡ đích thực với Chúa Kitô Phục Sinh nhờ đắm mình trong cầu nguyện, được nuôi dưỡng bằng việc cử hành Thánh Thể, và được soi dẫn khi lắng nghe Lời Chúa.

4.4 Lộ trình (các bước mẫu cho giai đoạn giáo phận)

Các nhiệm vụ liên quan đến việc thực hiện giai đoạn lắng nghe và đối thoại trong mỗi giáo phận sẽ thay đổi tùy theo những nhân tố địa phương, nhưng cách tiếp cận chung sẽ bao gồm các bước sau:

1) Chỉ định (các) linh hoạt viên của Giáo phận

Mỗi giáo phận nên chọn một hoặc hai cá nhân để làm (các) linh hoạt viên của Giáo phận. Phụ lục A cho biết chi tiết về các trách nhiệm và đức tính cần có của các linh hoạt viên này. Lý tưởng nhất là chỉ định hai người đồng sự như một kiểu mẫu của tinh thần đồng trách nhiệm. Nếu giáo phận có nhiều hơn thì nên chỉ định ít nhất một nữ và một nam. Đây có thể là công việc tự nguyện hoặc được trả thù lao, và có thể do (những) người đã làm việc trong giáo phận đảm nhiệm. Các linh hoạt viên của Giáo phận có thể là linh mục, tu sĩ, hoặc giáo dân. Các giáo phận có thể nghĩ đến vai trò có thể có của (các) linh hoạt viên trong giáo phận, với viễn tượng tiếp tục phục vụ con đường hiệp hành tại giáo phận cho đến tháng 10 năm 2023 và sau đó nữa.

2) Thành lập một nhóm hiệp hành giáo phận

(Các) linh hoạt viên của Giáo phận có thể sẽ cần phải làm việc với sự cộng tác của một nhóm nòng cốt, nhóm này có thể được quy tụ thông qua một tiến trình mở, bao gồm những người bày tỏ sự quan tâm của họ, hoặc qua sự bổ nhiệm của giám mục giáo phận. Các thành viên của nhóm hiệp hành giáo phận này có thể bao gồm các đại diện từ các giáo xứ, phong trào, thừa tác viên giáo phận và dòng tu. Họ có thể được quy tụ thành một ban cố vấn và hoạt động, giúp (các) liên lạc viên của giáo phận. Ngoài giai đoạn cấp giáo phận của Thượng Hội đồng hiện tại, nhóm hiệp hành giáo phận có thể cộng tác với giám mục giáo phận tiếp tục thúc đẩy và thực hiện con đường hiệp hành của giáo phận trong tương lai.

3) Biện phân hướng đi cho giáo phận

Tài liệu chuẩn bị và Cẩm nang cung cấp thông tin về Thượng Hội đồng hiện nay và đưa ra các hướng dẫn cho việc tổ chức tiến trình thỉnh ý. Các tài liệu này sẽ được áp dụng cách khác nhau trong các bối cảnh khác nhau, tùy vào thực tế và những thách thức hiện nay trong Giáo hội địa phương và trong xã hội, cũng như tùy vào bất kỳ những Tiến trình hiệp hành nào diễn ra cùng lúc hoặc gần đây trong giáo phận. Có thể dùng các tài liệu này trong việc suy tư cầu nguyện nhằm biện phân các lĩnh vực quan yếu của giáo phận.

4) Lập kế hoạch cho tiến trình tham gia

Mỗi giáo phận nên nhắm tới sự tham gia rộng rãi nhất có thể, với sự đa dạng hóa phương cách tổ chức. Có thể là các cuộc họp cấp giáo xứ, cuộc họp liên giáo xứ, các nhóm liên quan đến học đường, các hiệp hội địa phương, các diễn đàn trực tuyến, các nhóm ngôn ngữ đặc biệt, và các phương tiện phù hợp để tiếp cận những người vẫn còn ở xa Giáo hội. Lý tưởng nhất là tạo cơ hội cho các nhóm khác nhau lắng nghe nhau. Nên xác định và chuẩn bị sẵn các nguồn lực cần thiết cho tiến trình thỉnh ý, bao gồm ngân quỹ chung, cơ sở vật chất và các diễn đàn trực tuyến. Giữa các giáo phận nên có sự liên đới để hỗ trợ về tài chính và nhân lực khi cần thiết.

5) Chuẩn bị nhóm điều phối viên cho các cuộc họp thỉnh ý mang tính hiệp hành

Nhóm hiệp hành giáo phận có thể làm việc thông qua các điều phối viên để thực hiện cuộc họp thỉnh ý hiệp hành trên toàn giáo phận. Ví dụ, việc thỉnh ý hiệp hành trong một giáo xứ có thể được giám sát bởi một điều phối viên giáo xứ là người cùng làm việc với nhóm [điều phối] trong giáo xứ đó. Tất cả các điều phối viên cần được hướng dẫn tường tận về tinh thần, các mục tiêu và quan điểm của Tiến trình Thượng Hội đồng, và nên truy cập vào các nguồn tài liệu liên quan bao gồm Cẩm nang này và trang mạng Synod. Sau đó, điều phối viên có thể biện phân và lập tiến trình phù hợp nhất cho nhóm mình, giữ liên lạc với nhóm hiệp hành giáo phận.

6) Cuộc hội thảo định hướng cho nhóm hiệp hành giáo phận và các điều phối viên địa phương

Vì mức độ hiểu biết và kinh nghiệm liên quan đến tính hiệp hành của các tín hữu trong giáo phận có thể khác nhau, có thể tổ chức các cuộc hội thảo huấn luyện để họ biết về định hướng của tính hiệp hành và trang bị cho họ những kỹ năng cơ bản dùng trong các Tiến trình hiệp hành. Những kỹ năng đó bao gồm việc thực hiện các cuộc họp thỉnh ý hiệp hành, và việc huấn luyện cơ bản này tự nó là một kết quả có giá trị của Tiến trình Thượng Hội đồng hiện nay. Phụ lục B cung cấp một phác thảo về cách hướng dẫn một buổi họp thỉnh ý hiệp hành tiêu biểu. Điều quan trọng hàng đầu là áp dụng các phương pháp phù hợp để tạo bầu khí thuận tiện cho việc chú ý lắng nghe, chia sẻ chân thành và cùng biện phân thiêng liêng. Các nguồn tài liệu khác nữa có sẵn trên trang mạng Synod.

7) Truyền thông cho mọi người

Nhằm gây ý thức và khuyến khích sự tham gia, có thể quảng bá về Thượng Hội đồng để truyền đạt ý nghĩa và các mục tiêu của Thượng Hội đồng cũng như cách thức tham gia. Trên trang mạng Synod có đưa ra vài mẫu tài liệu dùng để quảng bá.

8) Thực hiện, giám sát và hướng dẫn tiến trình thỉnh ý hiệp hành

Sau khi đã sẵn sàng, tiến trình thỉnh ý hiệp hành sẽ bắt đầu. Trọng tâm của giai đoạn này là các cuộc họp thỉnh ý hiệp hành sắp diễn ra trên toàn giáo phận. Có thể tổ chức một buổi cử hành phụng vụ cấp giáo phận để khai mạc giai đoạn giáo phận và cầu khẩn Chúa Thánh Thần hướng dẫn toàn bộ tiến trình. Trong suốt giai đoạn giáo phận, (các) linh hoạt viên của Giáo phận nên giữ liên lạc thường xuyên với nhóm điều phối viên các cuộc họp thỉnh ý hiệp hành toàn giáo phận để giám sát tiến độ, hỗ trợ những nơi cần thiết, và tạo điều kiện cho việc trao đổi các ý kiến, các cách thực hiện hay nhất, và các phản hồi nổi bật. Nên ấn định cụ thể ngày gửi các ý kiến phản hồi, có thể tuân theo các hướng dẫn cho việc chuẩn bị bản đúc kết của giáo phận như được mô tả bên dưới.

9) Hội nghị Tiên-Thượng Hội đồng giáo phận

Hết sức khuyến khích việc ghi dấu đỉnh cao của tiến trình thỉnh ý trong giáo phận bằng Hội nghị Tiên-Thượng Hội đồng giáo phận, bao gồm cả cử hành phụng vụ. Nên mở rộng mời nhiều thành phần đại diện trong khắp giáo phận tham gia với mục đích cùng nhau cầu nguyện, lắng nghe, suy tư và biện phân con đường hiệp hành mà Thần Khí Chúa đang kêu gọi toàn giáo phận thực hiện. Phụ lục C đưa ra các đề nghị để tổ chức hội nghị này.

10) Chuẩn bị và đệ trình bản đúc kết của giáo phận

Cuối cùng, nên chuẩn bị một bản đúc kết của giáo phận dựa trên tất cả các phản hồi đã được thu thập và sắp xếp từ khắp giáo phận cũng như dựa trên diễn biến của Hội nghị Tiên-Thượng Hội đồng. Phụ lục D gợi ý một đề cương. Bản đúc kết này phải được đệ trình lên hội đồng giám mục vào ngày đã ấn định. Sau khi hoàn thành, bản đúc kết này nên được phổ biến trên toàn giáo phận. Trong suốt tiến trình của Thượng Hội đồng, nên duy trì việc bổ nhiệm (các) linh hoạt viên của Giáo phận, ít nhất là cho đến khi diễn ra Đại hội Thượng Hội đồng Giám mục vào tháng 10 năm 2023, và sau ngày này, nếu có thể họ vẫn tiếp tục vai trò của mình. Trong các giai đoạn kế tiếp của Thượng Hội đồng hiện tại, họ sẽ là mối liên lạc cho các hội đồng giám mục và cho các cuộc họp cấp châu lục, và có thể giúp giáo phận tiếp tục tham gia vào Tiến trình hiệp hành. Nơi nào cần, họ cũng có thể bảo đảm một sự chuyển tiếp êm thấm nhằm thực hiện bất kỳ đề nghị nào được nêu lên trong tiến trình thỉnh ý tại giáo phận. Xét cho cùng, Tiến trình hiệp hành này không phải là kết thúc mà là một khởi đầu mới.

4.5 Những thành tố cơ bản của kinh nghiệm hiệp hành

Các bước đã được liệt kê ở trên trong phần 4.4 chính là những hướng dẫn. Về cơ bản, giai đoạn giáo phận đòi hỏi phải có những “thành tố” tương tự như Đại hội Thượng Hội đồng Giám mục, như Đại hội sẽ diễn ra ở Roma vào tháng 10 năm 2023. Những thành tố này là: Một cử hành phụng vụ để khai mạc, một đại hội đồng đảo được quy tụ, những buổi họp nhóm nhỏ, những khoảnh khắc tĩnh lặng và cầu nguyện, những cuộc trò chuyện thân mật, những

kinh nghiệm được chia sẻ (chẳng hạn như những cuộc hành hương, những cuộc trình diễn nghệ thuật và những trải nghiệm với những người dễ bị tổn thương, những người tàn tật và người già) và một cử hành phụng vụ để kết thúc. Những thành tố cơ bản của Thượng Hội đồng như thế có thể điều chỉnh một cách dễ dàng cho phù hợp với hoàn cảnh địa phương để thúc đẩy một kinh nghiệm hiệp hành đầy hoa trái trong Giáo hội địa phương của anh chị em, hãy ghi nhớ các nguyên tắc, thái độ và cam bẫy đã được nêu ở trên trong phần 2.

5. Các nguồn lực để tổ chức Tiến trình hiệp hành

5.1 Phương pháp luận của Tiến trình hiệp hành cấp giáo phận

Mỗi giáo phận có thể phân định để nhận ra những cách thức hiệu quả nhất sao cho mọi người thuộc giáo phận có được kinh nghiệm hiệp hành do Thần Khí hướng dẫn, đặc biệt chú ý đến những người trước đây đã không được lắng nghe. Có những khuyến nghị và các nguồn tài liệu về cách thức thực hiện điều này trong trang mạng Synod.

Như đã được đề cập, các cá nhân và các nhóm được khích lệ tham gia vào Tiến trình hiệp hành thông qua Giáo hội địa phương của họ. Tuy nhiên, các cá nhân và các nhóm cũng có thể trực tiếp đóng góp cho Văn phòng Tổng thư ký của Thượng Hội đồng Giám mục (EC, 6).

Mỗi Giáo hội địa phương nên lên chương trình cho các buổi hội họp sao cho kinh nghiệm hiệp hành mang lại nhiều hoa trái nhất trong bối cảnh địa phương của mình. Cách lý tưởng đó là tổ chức ít là một lần “các cuộc họp thỉnh ý hiệp hành” cho cùng một nhóm người để họ có thể tham gia sâu hơn và đối thoại được nhiều hơn. Bên cạnh đó, cũng tổ chức cho các nhóm mới để nhiều người có dịp lắng nghe và tiếp xúc với các quan điểm và kinh nghiệm khác biệt hơn.

Các cá nhân cũng có thể đóng góp ý kiến phản hồi trực tiếp cho giáo phận. Vì có các góp ý cá nhân như thế, những thông tin và tài liệu thích hợp nên được phân phát đúng lúc để các quan điểm đó có thể được bao gồm trong bản đúc kết của giáo phận. Các kinh nghiệm chung của Tiến trình hiệp hành nên được đánh giá cao hơn các góp ý cá nhân, vì chúng biểu lộ tốt hơn tinh thần hiệp hành của việc cùng bước đi với nhau. Theo nghĩa này, các video, các hội nghị trực tuyến, các suy tư về Kinh thánh và các kinh nguyện có thể được đề nghị cho những người góp ý cách cá nhân, để họ được liên kết gần gũi hơn với kinh nghiệm hiệp hành.

Việc tổ chức các cuộc hội họp thỉnh ý hiệp hành, với sự tham dự của nhiều giáo xứ có thể là cách thức quy tụ tốt khi tập họp những người thuộc các giới khác nhau về tầng lớp kinh tế xã hội, về sắc tộc, về tuổi tác, v.v... Hai hay nhiều giáo xứ có thể cùng nhau lên kế hoạch tổ chức chung các buổi họp thỉnh ý hiệp hành. Ở đó người ta có thể tập trung chia sẻ về kinh nghiệm thích đáng chung, như những thách thức các Kitô hữu phải đối mặt, Giáo hội giữa thời đại dịch Covid-19, hay điều gì đó liên quan đến bối cảnh của họ. Có thể thành lập một ban tổ chức liên giáo xứ.

Chúng tôi cũng khuyến khích đưa các chủ đề về tính hiệp hành và Tiến trình hiệp hành của việc thỉnh ý vào các cuộc họp và hội nghị đã được hoạch định ở cấp địa phương hay giáo phận, bất cứ nơi đâu có thể. Theo nghĩa này, giai đoạn giáo phận của Tiến trình hiệp hành có

thể làm cho nghị trình mục vụ hiện nay của năm 2021-2022 được thêm phong phú, đồng thời cũng gây hứng khởi cho một số yếu tố mới.

5.2 Chiều kích thân mật của Tiến trình hiệp hành

Việc lắng nghe nhau được thêm phong phú nhờ mọi người đã biết nhau và chia sẻ đời sống với nhau. Cũng là điều hữu ích khi cùng có một hoạt động chung trước khi khởi sự gặp gỡ và đối thoại với nhau.

Một số ví dụ về những hoạt động có thể cùng làm với nhau là hành hương, công tác bác ái xã hội, hay đơn giản là cùng chia sẻ bữa cơm huynh đệ. Bên cạnh việc tăng cường sự tin nhiệm giữa các thành viên, điều này cũng có thể thúc đẩy sự tham gia của những người được thu hút bởi hoạt động thực hành hơn là những cuộc thảo luận trí tuệ.

Đây là cách làm theo gương Chúa Giêsu: Ngài tập hợp các môn đệ để họ cùng ăn uống với nhau, đi với nhau hay đơn giản chỉ là dành thời gian bên nhau. Việc những người tham dự có đủ thời gian và không gian để cùng nhau ăn uống, kéo dài kinh nghiệm lắng nghe nhau cách tự nhiên và ít gò bó trong các cuộc trao đổi trò chuyện lúc nghỉ giải lao cũng có thể là yếu tố quan trọng. Điều này như cánh cửa mở ra để những người cảm thấy ít thoải mái trong những cuộc hội họp nghiêm chỉnh được tham gia cách hiệu quả hơn, cũng như cho họ có cơ hội bày tỏ quan điểm cách tự do hơn.

Việc tham gia các hoạt động thể chất, văn hóa, xã hội và bác ái có thể góp phần xây dựng sự hiệp thông giữa những người tham dự, canh tân Hội thánh qua các kinh nghiệm mới mẻ về tình huynh đệ giữa họ với nhau.

5.3 Câu hỏi chính để thỉnh ý

Thượng Hội đồng hiện nay đặt ra câu hỏi căn bản sau đây: ***Hội thánh hiệp hành “cùng nhau cất bước hành trình”, khi loan báo Tin Mừng. Việc “cùng nhau cất bước hành trình” hiện đang diễn ra thế nào trong Giáo hội địa phương của anh chị em? Để Hội thánh được lớn lên trong việc “cùng nhau cất bước hành trình”, Thần Khí đang mời gọi chúng ta thực hiện những bước đi nào? (PD, 26)***

Để trả lời cho câu hỏi này, chúng ta được mời gọi:

- *Nhớ lại kinh nghiệm của mình:* Câu hỏi căn bản trên gọi nhớ những kinh nghiệm nào trong Giáo hội địa phương của chúng ta?
- *Đọc lại những kinh nghiệm này trong chiều kích sâu xa hơn:* Chúng đã mang lại những niềm vui nào? Chúng khiến chúng ta gặp phải những khó khăn và trở ngại nào? Chúng phơi trần những thương tích nào? Có thể rút ra những hiểu biết nào từ các kinh nghiệm này?
- *Thu thập thành quả để chia sẻ:* Tiếng Chúa Thánh Thần vang dội nơi đâu trong những kinh nghiệm này? Thánh Linh đang đòi hỏi chúng ta điều gì? Đâu là những điểm phải khẳng định, các viễn cảnh nên thay đổi, các bước cần thực hiện? Ở nơi nào chúng ta

ghi nhận được sự đồng thuận? Những nẻo đường nào đang mở ra cho Giáo hội địa phương của chúng ta?

Để giúp những người tham dự khám phá câu hỏi nền tảng này cách đầy đủ hơn, sau đây là những chủ đề làm nổi bật những phương diện quan trọng của việc “sống tinh thần hiệp hành” (PD, 30). Khi trả lời cho những câu hỏi này, nên nhớ rằng có hai cách “cùng nhau cất bước hành trình”, hai cách này có liên hệ sâu sắc với nhau. Trước hết, chúng ta cùng nhau cất bước hành trình như Dân Chúa với nhau. Kế đến, chúng ta cùng nhau cất bước hành trình như Dân Chúa với toàn thể gia đình nhân loại. Hai viễn tượng này làm phong phú cho nhau và giúp chúng ta cùng nhau phân định chung hướng đến sự hiệp thông sâu xa hơn và sứ vụ mang lại nhiều hoa trái hơn.

Những câu hỏi kèm theo mỗi chủ đề trong mười chủ đề sau đây có thể được dùng như điểm khởi đầu hay những chỉ dẫn hữu ích. Các cuộc đàm luận và đối thoại không nhất thiết phải giới hạn nơi những câu hỏi này:

1) CÁC BẠN ĐỒNG HÀNH TRÊN CUỘC HÀNH TRÌNH

Trong Giáo hội và ngoài xã hội, chúng ta sát cánh bên nhau trên cùng một nẻo đường. Trong Giáo hội địa phương của chúng ta, ai là những người “cùng nhau cất bước hành trình”? Ai là những người dường như xa cách hơn? Là những người đồng hành, chúng ta được kêu gọi để thăng tiến như thế nào? Các nhóm và cá nhân nào vẫn còn ở bên lề?

2) LẮNG NGHE

Lắng nghe là bước đầu tiên, đòi hỏi khối óc và con tim rộng mở, không thành kiến. Thiên Chúa ngỏ lời với chúng ta qua những tiếng nói mà đôi khi chúng ta không nhận ra như thế nào? Giáo dân, đặc biệt là phụ nữ và giới trẻ, được lắng nghe ra sao? Điều gì làm chúng ta dễ lắng nghe hoặc ngăn cản chúng ta lắng nghe? Chúng ta lắng nghe những người ở vùng ngoại biên như thế nào? Những đóng góp của những người nam và nữ thánh hiến được đón nhận thế nào? Khả năng lắng nghe của chúng ta có những hạn chế nào, đặc biệt là lắng nghe những người có quan điểm khác với chúng ta? Nơi chốn nào dành cho tiếng nói của những người thiểu số, đặc biệt những người trải qua cảnh đói nghèo, ở bên lề hay bị xã hội loại trừ?

3) PHÁT BIỂU

Mọi người đều được mời gọi can đảm và mạnh dạn (parrhesia) lên tiếng, nghĩa là, phải bao gồm cả tự do, chân lý và bác ái. Trong Giáo hội địa phương và trong xã hội chúng ta, điều gì tạo điều kiện hay điều gì cản trở việc nói ra cách can đảm, thẳng thắn và có trách nhiệm? Khi nào và cách nào để chúng ta nói lên được những gì là quan trọng đối với chúng ta? Mối tương quan với hệ thống truyền thông địa phương (không chỉ với truyền thông Công giáo) thì thế nào? Ai nói thay cho cộng đồng Kitô hữu và họ được chọn thế nào?

4) CỬ HÀNH

Chỉ có thể “cùng nhau cất bước hành trình” khi cộng đoàn lắng nghe Lời Chúa và cử hành Thánh Thể. Trên thực tế, việc cầu nguyện và cử hành phụng vụ trong cộng đoàn của chúng ta truyền cảm hứng và hướng dẫn đời sống và sứ vụ của chúng ta như thế nào? Chúng ta truyền cảm hứng cho những quyết định quan trọng nhất như thế nào? Các tín hữu được khích lệ ra sao để tích cực tham dự phụng vụ? Vị trí nào dành cho các tín hữu để họ tham gia vào thừa tác vụ đọc sách và giúp lễ?

5) CHIA SẺ TRÁCH NHIỆM ĐỐI VỚI SỨ VỤ CHUNG CỦA CHÚNG TA

Hiệp hành là để phục vụ cho sứ mạng của Hội thánh, mọi thành viên trong Hội thánh đều được mời gọi tham gia vào sứ mạng này. Vì tất cả chúng ta đều là các môn đệ truyền giáo, mọi người đã chịu phép Rửa được mời gọi tham gia vào sứ vụ này của Hội thánh như thế nào? Điều gì cản trở người đã chịu phép Rửa tham gia tích cực sứ vụ này? Những lĩnh vực nào của sứ vụ mà chúng ta đang bỏ mặc? Cộng đoàn hỗ trợ ra sao cho những thành viên của mình tham gia phục vụ xã hội theo những cách thức khác nhau (công tác xã hội và hoạt động chính trị, nghiên cứu khoa học, giáo dục, công nghệ xã hội, bảo vệ quyền con người, chăm sóc môi trường, v.v...)? Hội thánh đã giúp những thành viên này thế nào để họ phục vụ xã hội theo cách thức truyền giáo? Sự phân định những chọn lựa truyền giáo được thực hiện thế nào và bởi ai?

6) ĐỐI THOẠI TRONG GIÁO HỘI VÀ XÃ HỘI

Đối thoại đòi hỏi kiên trì và nhẫn nại, nhưng cũng giúp hiểu biết lẫn nhau. Những dân tộc khác nhau trong cộng đoàn chúng ta đối thoại được với nhau tới mức độ nào? Trong Giáo hội địa phương của chúng ta có những nơi nào và cách thức nào để đối thoại? Chúng ta khích lệ sự hợp tác với các giáo phận bạn, các dòng tu trong khu vực, các hiệp hội hay phong trào giáo dân, v.v... như thế nào? Chúng ta đề cập đến những bất đồng quan điểm hay những xung đột và khó khăn như thế nào? Chúng ta cần phải chú ý đến những vấn đề quan trọng nào trong Giáo hội và xã hội? Chúng ta có những kinh nghiệm nào trong việc đối thoại và hợp tác với tín đồ của các tôn giáo khác và với những người không gia nhập tôn giáo nào? Giáo hội đối thoại và học hỏi từ các lĩnh vực xã hội khác như thế nào: Chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội dân sự và những người sống trong nghèo khó?

7) ĐẠI KẾT

Vị trí đặc biệt trên con đường hiệp hành của cuộc đối thoại giữa những Kitô hữu thuộc các tín phái khác nhau, liên kết với nhau bởi cùng một Phép Rửa. Cộng đoàn Giáo hội chúng ta có những mối tương quan nào với các thành viên của các truyền thống và tông phái Kitô giáo khác? Chúng ta chia sẻ điều gì và cùng cất bước hành trình như thế nào? Chúng ta rút ra được những hoa trái nào từ việc cùng nhau bước đi? Đây là những khó khăn? Làm thế nào để chúng ta có thể cùng nhau đi bước tiếp theo tiến về phía trước?

8) UY QUYỀN VÀ SỰ THAM GIA

Hội thánh hiệp hành là Hội thánh tham gia và đồng trách nhiệm. Làm thế nào để cộng đoàn Giáo hội chúng ta nhận ra các mục tiêu phải theo đuổi, con đường để đạt tới và những bước đi phải thực hiện? Cách hành sử uy quyền hay cai quản trong Giáo hội địa phương của chúng ta thế nào? Việc thực hiện cách làm việc theo nhóm và tinh thần đồng trách nhiệm thì thế nào? Việc đánh giá được chỉ đạo thế nào và ai chỉ đạo? Các thừa tác vụ và trách nhiệm của giáo dân được khích lệ thế nào? Chúng ta đã có những kinh nghiệm hiệp hành sinh hoa kết quả ở cấp địa phương hay chưa? Các tổ chức và đoàn thể hiệp hành (các hội đồng mục vụ giáo xứ, hội đồng linh mục, v.v...) hoạt động ra sao ở cấp Giáo hội địa phương? Chúng ta có thể đẩy mạnh sự tiếp cận mang tính hiệp hành nhiều hơn trong việc chúng ta tham gia và lãnh đạo như thế nào?

9) BIỆN PHÂN VÀ QUYẾT ĐỊNH

Theo phong cách hiệp hành, chúng ta đưa ra quyết định bằng cách biện phân những gì Chúa Thánh Thần đang nói qua toàn thể cộng đoàn. Chúng ta dùng những cách thức và quy trình nào để đưa ra quyết định? Có thể hoàn thiện chúng hơn được không? Chúng ta cổ võ việc tham gia đưa ra quyết định trong các cơ cấu phẩm trật như thế nào? Các cách thức đưa ra quyết định có giúp chúng ta lắng nghe toàn thể Dân Chúa hay không? Đây là mối tương quan giữa thỉnh ý và đưa ra quyết định, và chúng ta làm thế nào để thực hiện? Chúng ta dùng những phương tiện và thủ tục nào để thúc đẩy tính minh bạch và trách nhiệm giải trình? Chúng ta có thể làm thế nào để thăng tiến trong việc cộng đoàn cùng biện phân thiêng liêng?

10) TỰ ĐÀO TẠO TRONG TIẾN TRÌNH HIỆP HÀNH

Tính hiệp hành đòi hỏi phải sẵn sàng chịu biến đổi, đào tạo và không ngừng học hỏi. Cộng đồng Giáo hội chúng ta đào tạo những con người ngày càng có khả năng “cùng nhau cất bước hành trình”, lắng nghe nhau, dấn thân vào sứ vụ và tham gia đối thoại như thế nào? Chúng ta đào tạo thế nào để thúc đẩy sự phân định và thực thi quyền bính theo phương cách hiệp hành?

Trang mạng Synod có đề xuất cách đặt những câu hỏi này sao cho đơn giản và thu hút các nhóm đối tượng khác nhau. Mỗi giáo phận, giáo xứ hay hội nhóm không cần phải nêu ra hết mọi câu hỏi nhưng nên nhận ra và tập trung vào những khía cạnh hiệp hành thích hợp nhất với bối cảnh của mình. Những người tham dự được khích lệ thành tâm và cởi mở chia sẻ những kinh nghiệm thực trong đời sống của mình và cùng nhau suy nghĩ về điều Chúa Thánh Thần có thể tỏ lộ qua những gì họ chia sẻ với nhau.

LỜI CẢM ƠN

Xin gửi lời biết ơn chân thành đến hết những ai tổ chức, phối kết và tham gia vào Tiến trình hiệp hành này. Được Chúa Thánh Thần hướng dẫn, chúng ta trở nên những viên đá sống động qua đó Thiên Chúa xây dựng nên Hội thánh mà Ngài ước muốn cho thiên niên kỷ thứ ba (x.

1Pr 2,5). Nguyên xin Đức Trinh Nữ Maria, là Nữ vương các Tông đồ và là Mẹ Hội thánh, khẩn cầu cho chúng ta khi chúng ta cùng nhau cất bước hành trình trên con đường Thiên Chúa xếp đặt cho chúng ta. Như trong nhà Tiệc ly vào ngày Phục sinh, ước mong sự chăm sóc và chuyển cầu từ mẫu của Mẹ đồng hành với chúng ta khi chúng ta xây dựng sự hiệp thông với nhau và thực hiện sứ vụ của chúng ta trong thế giới này. Là Dân Chúa, chúng ta hiệp lời với Mẹ để cùng thưa lên: *“Xin Chúa cứ làm cho tôi như lời sứ thần nói”* (Lc 1,38).

PHỤ LỤC A

(Các) nhân sự/ban linh hoạt của giáo phận

Mỗi giáo phận* nên chọn một hoặc hai cá nhân làm linh hoạt viên hoặc người đồng sự cho giai đoạn thỉnh ý hiệp hành cấp giáo phận. Nếu có thể, nên tổ chức họ thành một ban, gồm nhiều người để cộng tác với nhau.

Thay vì chỉ định một linh hoạt viên duy nhất, nên áp dụng *mô hình đồng sự* vì nó phản ánh đúng bản chất của Tiến trình hiệp hành. Chúng tôi khuyến khích anh chị em cùng làm việc với một ban đồng sự và cộng tác với một nhóm để học hỏi lẫn nhau, chia sẻ trách nhiệm, cũng như để tăng cường khả năng sáng tạo và sức sống cho Tiến trình hiệp hành trong giáo phận của anh chị em. Công việc của (các) nhân sự/ban linh hoạt giáo phận sẽ bao gồm các chức năng hay nhiệm vụ chung sau đây.

a. Vai trò và trách nhiệm của (các) nhân sự/ban linh hoạt Giáo phận

- Nối kết giữa giáo phận và hội đồng giám mục (và với linh hoạt viên hay nhóm linh hoạt viên của các giáo phận).
- Là nơi tham chiếu cho các giáo xứ và các hội nhóm khác trong giáo phận về quá trình thỉnh ý hiệp hành.
- Là (các) linh hoạt viên nòng cốt giúp giám mục giáo phận trong Tiến trình hiệp hành.
- Làm việc với một ban theo phương thức hiệp hành để triển khai cách thức qua đó tiến trình cấp giáo phận sẽ đưa ra và thảo luận các chủ đề và vấn đề liên quan đến tính hiệp hành (như Văn phòng Tổng thư ký Thượng Hội đồng Giám mục và hội đồng giám mục đã vạch ra), cũng như thực hiện tiến trình thu thập, phân tích và tổng hợp các ý kiến từ khắp giáo phận đưa về.
- Mời gọi tất cả các giáo xứ tham gia vào tiến trình thỉnh ý, tổ chức các cuộc tập hợp để tham gia vào Tiến trình hiệp hành cấp địa phương. Các giáo xứ có thể liên kết với nhau nhằm tăng cường cảm thức hiệp thông và đồng hành. Các nhân sự/ban linh hoạt của giáo phận nên khuyến khích các giáo xứ nuôi dưỡng tinh thần huynh đệ, đồng trách nhiệm, và sự tham gia tích cực, đầy đủ của giáo sĩ, tu sĩ, giáo dân trong cộng đoàn kể cả thiếu nhi, thanh niên, người độc thân hay người đã kết hôn, các gia đình và người cao tuổi. Theo cách này, tiến trình thỉnh ý sẽ lột tả được bối cảnh đa dạng của nền kinh tế xã hội, văn hóa/sắc tộc và các năng lực của mỗi địa phương, cũng như mở rộng việc tham khảo ý kiến đến những ai chưa tích cực trong việc thực hành đức tin Công giáo, đến các tín hữu thuộc các tông phái Kitô giáo và của các truyền thống đức tin khác, và đến các cư dân trong cộng đồng địa phương hay phố thị không có liên hệ với giáo xứ.
- Mời gọi mọi thừa tác vụ, phong trào, cơ quan Giáo hội, các phòng ban trong giáo phận, đóng góp ý kiến cho các câu hỏi trong Cẩm nang (*Vademecum*) và những tài liệu kèm theo, dựa trên lợi thế của sứ vụ đặc thù hay lĩnh vực hoạt động chính của

các nhóm này. Mỗi nhóm có thể tổ chức buổi thỉnh ý riêng, hoặc cùng tổ chức với nhau, và/hoặc tổ chức với các giáo xứ khác trong giáo phận. Cần nỗ lực lôi cuốn tất cả các nhóm hoạt động tông đồ, văn hóa, cộng đồng, nhóm hội, các sáng kiến và các nỗ lực đại kết/liên tôn trong giáo phận tham gia vào tiến trình thỉnh ý, vốn nuôi dưỡng kinh nghiệm đích thực về tính hiệp hành trong Giáo hội địa phương.

- Huấn luyện và đồng hành (theo hình thức hội nghị, hội luận trực tuyến, qua video, tài liệu và/hoặc hỗ trợ cá nhân) với những người sẽ chịu trách nhiệm thực hiện và hỗ trợ quá trình thỉnh ý ở cấp địa phương (trong các giáo xứ, cộng đoàn, v.v...), nhằm giúp họ hiểu về tính hiệp hành, những mục tiêu của Tiến trình hiệp hành hiện tại và các đặc tính của kinh nghiệm hiệp hành mà họ đang cố gắng vun trồng (để biết thêm thông tin, vui lòng tham khảo Cẩm nang hoặc trang mạng Synod).
- Triển khai các phương thức tiếp nhận ý kiến đóng góp từ tiến trình thỉnh ý trong toàn giáo phận và truyền đạt tiến trình này cho các giáo xứ, các nhóm trong giáo phận, các dòng tu và các phong trào, thu hút sự tham gia rộng rãi nhất có thể. Điều này có thể bao gồm:
 - Đề nghị các giáo xứ/cộng đoàn cử linh hoạt viên hoặc ban linh hoạt của họ để thực hiện các buổi thỉnh ý.
 - Đề nghị các giáo xứ/cộng đoàn tiến hành một, hai hoặc nhiều buổi họp thỉnh ý dân chúng trong cộng đồng địa phương. Các giáo xứ/nhóm có thể mong muốn có được một cuộc thỉnh ý đặc biệt cho một số nhóm nhất định (ví dụ cho thanh thiếu niên, giới trẻ, các cặp vợ chồng, người di cư và tị nạn, những người ít tích cực trong đức tin, những người nghèo và bị gạt ra bên lề xã hội).
 - Đề nghị các giáo xứ tìm cách tổng hợp hoặc ghi lại từng cuộc thỉnh ý/hội thoại (qua các cách thức như có thư ký/người ghi chép, thông qua việc thu lại cuộc họp dưới dạng điện tử, nhờ người tham gia hoặc điều phối viên tải các ghi chú của họ lên mạng, hoặc qua các phương tiện khác).
 - Thiết lập thời hạn cụ thể và quy trình/cách thức mà qua đó tất cả ý kiến sẽ được gửi đến (các) nhân sự/ban linh hoạt của giáo phận .
 - Sau quá trình thỉnh ý những ai đã tham gia và những người khác, nên tổ chức các cuộc họp để chia sẻ những gì đã làm, tiếp tục bám sát những ý kiến phản hồi và phân định rõ các bước tiếp theo nhằm kết hợp tinh thần hiệp hành và cách thể hiện hiệp hành ở cấp địa phương.
- Thường xuyên liên lạc với từng giáo xứ/cộng đồng trong giai đoạn thỉnh ý, để hỗ trợ, khích lệ, đồng hành và tỏ lòng biết ơn trong suốt hành trình này.
- Kịp thời thu thập các bản tổng hợp/các phản hồi/các ý kiến sâu sắc từ các cuộc thỉnh ý tại địa phương.
- Giám sát việc tổ chức Hội nghị Tiền-Thượng Hội đồng giáo phận (xem phụ lục C).

- Phân tích và tổng hợp những ý kiến đã thu thập được, soạn thành một bản đúc kết cô đọng của giáo phận tổng cộng tối đa là **mười trang**, sau đó sẽ được thông tri cho hội đồng giám mục vào thời hạn đã nêu. Bản đúc kết này nên được thực hiện bởi nhóm làm việc với (các) linh hoạt viên của giáo phận, có sự cộng tác với giám mục và/hoặc người được ngài chỉ định (xem phụ lục D).
- Gửi bản đúc kết của giáo phận đến hội đồng giám mục đúng thời hạn.

b. Phẩm chất của (các) nhân sự/ban linh hoạt của giáo phận

- trưởng thành về mặt tâm linh và có đức tin sống động,
- dễ cộng tác,
- có khả năng truyền đạt cách hiệu quả,
- có khả năng tổng hợp các thông tin,
- có khả năng giao tiếp tốt với những người đến từ các nền văn hóa, thế hệ và bối cảnh giáo hội khác nhau.
- quen thuộc với các cơ cấu và quy trình của giáo phận.
- có kinh nghiệm làm việc trong các dự án sáng kiến cộng đồng hoặc các quy trình hiệp hành.
- khiêm tốn khi làm việc với đồng sự và/hoặc với nhóm, vui vẻ cởi mở với những hiểu biết và tài năng của người khác cũng như sẵn sàng thử nghiệm những cách thức tiến hành mới.

Cần lưu ý rằng (các) linh hoạt viên của Giáo phận không phải là thành viên của hàng giáo sĩ. Nếu mô hình đồng quản trị được sử dụng, thì nhóm đồng sự nên gồm một nam và một nữ, trong đó ít nhất có một giáo dân. Đó là điều rất đáng khuyến khích.

Nhóm cộng tác với (các) linh hoạt viên của Giáo phận phải phản ánh sự đa dạng của giáo phận và nên bao gồm những người lãnh đạo chủ chốt của giáo phận: nam nữ giáo dân, giáo sĩ, và tu sĩ thánh hiến; thuộc các nền văn hóa, thế hệ và xuất thân khác nhau; đại diện cho các thừa tác vụ và đặc sủng đa dạng của Hội thánh, đặc biệt là trong công tác mục vụ giới trẻ, gia đình, người di cư, người tị nạn và người nghèo. Sẽ rất hữu ích nếu một số thành viên của nhóm trước đây/gần đây đã từng làm việc với các Tiên trình hiệp hành của địa phương, giáo phận hay quốc gia, hoặc có những nỗ lực tương tự.

* **Lưu ý:** Trong Cẩm nang và tất cả các phụ lục lẫn các nguồn đi kèm, thuật ngữ “giáo phận” dùng để chỉ các Giáo hội địa phương nói chung, và có thể được thay thế bằng các thuật ngữ như giáo khu, giáo hạt, hay bất kỳ cơ cấu định chế Giáo hội tương đương nào khác.

PHỤ LỤC B

Các đề xuất để tổ chức một cuộc họp thỉnh ý hiệp hành

Các cuộc họp thỉnh ý hiệp hành có thể được tổ chức giữa nhiều nhóm khác nhau trong một giáo xứ hoặc bằng cách tập hợp nhiều tầng lớp dân chúng từ các giáo xứ lại với nhau. Các cơ cấu định chế khác trong giáo phận hay các tổ chức của tu sĩ và giáo dân cũng có thể cộng tác với nhau để mở các cuộc họp thỉnh ý. Sau đây là phác thảo chung về các bước có thể được thực hiện.

1. Có thể thành lập một **ban tổ chức** để lên kế hoạch và thực hiện tiến trình thỉnh ý, cũng như các buổi hội họp ở cấp địa phương, kể cả nhận biết đâu là cách thức tiếp cận với dân chúng và phương pháp phù hợp nhất thúc đẩy đối thoại và tham gia kinh nghiệm hiệp hành đích thực.
2. Khuyến khích mọi người **tham gia** qua các thông báo của giáo xứ, phương tiện truyền thông đại chúng, thư mời, v.v... Với sự hỗ trợ của các khu dân cư trong địa phương cũng như của các cơ sở thuộc Giáo hội như các trường học và trung tâm cộng đồng, cần hết sức nỗ lực để xác định và liên hệ với những người đã không thường xuyên liên lạc với cộng đoàn. Cần quan tâm vận động những ai bị loại trừ, hay không được lắng nghe.
3. Thành phần lý tưởng của nhóm tham dự viên là những người đến từ các cộng đồng và nền văn hóa **khác nhau**, với kinh nghiệm khác nhau, thuộc độ tuổi và tầng lớp trong xã hội khác nhau. Quy mô nhóm lớn hay nhỏ tùy thuộc vào địa điểm sẵn có và số lượng điều phối viên.
4. **Các tài liệu chuẩn bị** cho việc cầu nguyện và suy tư nên được gửi đến tất cả các tham dự viên khoảng 2-3 tuần trước khi họp mặt. Các tài liệu này có thể là một bài trình bày ngắn gọn về nền tảng và ý nghĩa của tính hiệp hành, (các) câu hỏi suy tư then chốt, phương thức gợi ý cầu nguyện và phân định những câu hỏi đó, bao gồm cả các đoạn Kinh Thánh được đề xuất. Những người tham gia cũng cần được thông báo về phương pháp sẽ được sử dụng tại buổi gặp gỡ hiệp hành này. Mỗi người nên dành thời gian chuẩn bị trước cho mình bằng việc tham khảo tất cả các tài liệu này vì đây là điều cần thiết để đạt được một cuộc đối thoại có hiệu quả.
5. **Các câu hỏi suy tư** then chốt phải thích đáng và ngắn gọn. Thường chỉ cần ít câu hỏi có ý nghĩa sâu xa để khám phá thì tốt hơn là có nhiều câu hỏi mang nội dung hời hợt. Thượng Hội đồng này đặt ra **câu hỏi cơ bản** sau đây: *Hội thánh hiệp hành “cùng nhau cất bước hành trình”, khi loan báo Tin Mừng: Việc “cùng nhau cất bước hành trình” hiện đang diễn ra thế nào trong Giáo hội địa phương của anh chị em? Để Hội thánh được lớn lên trong việc “cùng nhau cất bước hành trình”, Thần Khí đang mời gọi chúng ta thực hiện những bước đi nào?* (PD, 26)

Để trả lời câu hỏi này, chúng ta được mời gọi:

- *Nhớ lại kinh nghiệm của mình*: Câu hỏi then chốt này gợi nhớ đến những kinh nghiệm nào về Giáo hội địa phương của chúng ta?
- *Đọc lại những kinh nghiệm này trong chiều kích sâu xa hơn*: Chúng đã mang lại những niềm vui nào? Chúng gặp phải những khó khăn và trở ngại nào? Chúng phơi trần những thương tích nào? Có thể học được điều gì từ các kinh nghiệm này?
- *Thu thập các thành quả để chia sẻ*: Tiếng Chúa Thánh Thần vang dội nơi đâu qua những kinh nghiệm này? Người đang đòi hỏi chúng ta điều gì? Đâu là những điểm phải khẳng định, các viễn cảnh nên thay đổi, các bước cần thực hiện? Chúng ta ghi nhận được sự đồng thuận ở những nơi nào? Những nẻo đường nào đang mở ra cho Giáo hội địa phương của chúng ta ?

Thông thường sẽ rất hữu ích khi các tham dự viên phản ánh về hành trình của cộng đồng địa phương của họ từ trước cho đến nay. Lịch sử đời sống đức tin của cộng đồng ra sao? Cộng đồng đó đã tiến bước thế nào để đến vị trí hiện nay? Thiên Chúa đã hiện diện với họ theo cách thế nào? Thông thường việc cùng nhau hồi tưởng những chuyện đã qua sẽ giúp cộng đồng xây dựng và định hướng con đường phía trước.

Để giúp mọi người khám phá câu hỏi cơ bản này một cách đầy đủ hơn, mười chủ đề đã được khai triển để làm nổi bật các khía cạnh quan trọng của việc “sống tinh thần hiệp hành” (PD, 30). Các câu hỏi đi kèm với mỗi chuyên đề này có thể được sử dụng như một điểm khởi đầu hoặc những chỉ dẫn hữu ích để làm cho cuộc thỉnh ý thêm phong phú. Có thể tìm thấy những câu hỏi này trong phần 5 của Cẩm nang và cũng đã có sẵn một phiên bản chi tiết hơn trong các tài liệu kèm theo trên trang mạng Synod.

6. Cần đảm bảo rằng có đủ **nhóm điều phối viên** ứng với phương pháp và hình thức đã chọn cho cuộc họp thỉnh ý, đồng thời cũng bảo đảm rằng họ đã được chuẩn bị đầy đủ để hướng dẫn tiến trình này. Mặt khác cần xác định trước nhóm nhân sự sẽ chuẩn bị đúc kết cuộc thỉnh ý.
7. Tại buổi họp nhóm, việc cộng đoàn cùng **cầu nguyện và cử hành phụng vụ** sẽ đóng một vai trò trọng yếu. Việc lắng nghe nhau phải dựa trên việc lắng nghe Lời Chúa và Chúa Thánh Thần. Có thể dùng các hình thức cầu nguyện ý nghĩa, nài xin Thiên Chúa hướng dẫn và soi sáng, đồng thời để Ngài liên kết chúng ta hiệp thông sâu sắc với nhau. Cùng tham dự phụng vụ và nhau suy niệm Kinh Thánh có thể là những cách thức rất hữu ích cho việc này.
8. Có thể sử dụng phương pháp phù hợp cho việc **đối thoại theo nhóm** vốn tương thích với các nguyên tắc hiệp hành. Chẳng hạn, phương pháp **Chia sẻ tâm linh** sẽ thúc đẩy sự tham gia tích cực, lắng nghe chăm chú, phát biểu chín chắn và sự biện phân thiêng liêng. Chia các tham dự viên thành nhóm nhỏ, mỗi nhóm khoảng 6 -7 người có xuất thân và hoàn cảnh khác nhau. Buổi chia sẻ tâm linh sẽ kéo dài ít là một giờ và bao

gồm ba vòng. Ở vòng đầu tiên, mọi người lần lượt chia sẻ những hoa trái có được qua lời cầu nguyện của mình, liên quan đến các câu hỏi suy tư đã được phổ biến trước đó (xem số 5 của phụ lục này). Lúc này tham dự viên không thảo luận nhưng chỉ đơn giản là chăm chú lắng nghe từng người và lưu tâm đến những tác động của Chúa Thánh Thần trong tâm hồn mình, nơi người đang nói và trong toàn thể nhóm. Tiếp theo là khoảng thời gian tĩnh lặng để cảm nhận những biến chuyển nội tâm của mỗi người. Ở vòng hai, những người tham dự chia sẻ điều gì ở vòng một khiến họ ấn tượng nhất và điều gì trong thời gian tĩnh lặng sau đó khiến họ xúc động. Tĩnh thoảng có thể đối thoại với nhau miễn là vẫn duy trì bầu khí linh thánh đó. Thế rồi lại là một khoảng thời gian tĩnh lặng. Cuối cùng tại vòng thứ ba, các tham dự viên sẽ phản ánh những gì vang vọng dội lại từ cuộc chia sẻ và những gì đánh động họ cách sâu sắc nhất. Những nhận thức mới và cả những vấn đề chưa giải quyết cũng được ghi nhận. Có thể kết thúc buổi chia sẻ bằng những lời cầu nguyện tạ ơn tự phát. Thông thường mỗi nhóm nhỏ sẽ có một điều phối viên và người ghi chép. (Xem mô tả chi tiết về quá trình này trên trang mạng Synod).

9. Sau buổi đối thoại nhóm, tham dự viên nên **nhìn lại** và chia sẻ kinh nghiệm của mình về quá trình thảo luận trong nhóm nhỏ. Kinh nghiệm của họ như thế nào? Những điều gây hứng khởi và làm chán nản? Họ đã khám phá ra những điều gì mới mẻ và thú vị? Họ đã học được gì về cách thức tiến hành theo tinh thần hiệp hành? Thiên Chúa hiện diện và hoạt động thế nào trong thời gian họ sinh hoạt cùng nhau?
10. Kế đến các tham dự viên nên quyết định **phản hồi** những gì mà họ muốn trao đổi với nhóm tổ chức/điều phối. Các câu hỏi hướng dẫn để viết bản tổng hợp của giáo phận như được nêu trong phần 4 của Cẩm nang có thể được sử dụng làm cơ sở cho phản hồi này tại cấp địa phương (xem thêm phụ lục D).
11. Sau đó, tất cả tham dự viên ngồi lại với nhau để kết thúc cuộc họp. Mỗi nhóm nhỏ cử một đại diện để chia sẻ ngắn gọn về kinh nghiệm của nhóm mình. Những người tham gia nên được thông tin về giai đoạn tiếp theo của Tiến trình hiệp hành, để họ biết sẽ góp phần thế nào cho tiến trình này của toàn thể Giáo hội. Buổi họp mặt nên kết thúc bằng một lời cầu nguyện hoặc khúc ca tạ ơn.
12. Sau cuộc hội thảo, các thành viên trong nhóm tổ chức/điều phối có thể họp lại để xem xét toàn bộ kinh nghiệm và chuẩn bị soạn thảo bản tóm kết dựa trên phản hồi của tất cả các nhóm nhỏ. Sau đó, họ có thể chuyển bản tóm kết của mình đến (các) linh hoạt viên của giáo phận.
13. Đối với những người không thể tham dự cuộc họp trực tiếp hoặc trực tuyến, nên cố gắng liên hệ với họ qua tin nhắn, điện thoại, radio hoặc các phương tiện thích hợp khác. Điều quan trọng là chúng ta cố gắng hết sức để lắng nghe tiếng nói của mọi người, đặc biệt là những người bị loại trừ khỏi xã hội.

Để có thêm tài liệu, xin vui lòng tham khảo trang mạng Synod.

PHỤ LỤC C

Hội nghị Tiên-Thượng Hội đồng giáo phận

1. Giới thiệu

Mỗi Giáo hội địa phương đi đến cao điểm của giai đoạn giáo phận bằng Hội nghị Tiên-Thượng Hội đồng giáo phận. Cuộc tập hợp này tạo cơ hội nhờ đó các thành viên trong giáo phận có thể quy tụ với nhau để cùng nhau tham dự phụng vụ, cầu nguyện, suy tư về những kinh nghiệm của họ liên quan đến Tiến trình hiệp hành trong giáo phận, để lắng nghe những phản hồi nổi bật từ các cuộc thỉnh ý hiệp hành trên khắp địa phận, để đối thoại về thực trạng hiện tại của Giáo hội địa phương và về những dấu chỉ thời đại, và để phân định lời kêu gọi của Chúa Thánh Thần đối với giáo phận trên con đường hiệp hành. Trong khi phần lớn tiến trình thỉnh ý trong giai đoạn cấp giáo phận có thể đã diễn ra nơi các cộng đồng cụ thể của Giáo hội địa phương, chẳng hạn như trong các giáo xứ, các nhóm thừa tác và các hội đoàn khác, thì mục tiêu của Hội nghị này là để tập hợp bộ phận đại diện tiêu biểu của toàn giáo phận, bao gồm các nhóm thiểu số và những người ở vùng ngoại vi, và để những người tham dự có thể cùng nhau cầu nguyện, lắng nghe, suy tư và phân định. Sau cuộc tập hợp này, thành quả của Hội nghị Tiên-Thượng Hội đồng giáo phận nên được đưa vào bản đúc kết của giáo phận như một phần của nó, cùng với những phản hồi thu được từ các cuộc thỉnh ý hiệp hành trong toàn giáo phận. (Xem phụ lục D để biết thêm thông tin về bản đúc kết của giáo phận).

2. Mục tiêu

- a. Đạt kết quả cao nhất trong thời gian thỉnh ý Dân Chúa ở giai đoạn hiệp hành cấp giáo phận.
- b. Ghi dấu và suy nghĩ về những sự kiện và kinh nghiệm nổi bật của việc đồng hành trên con đường hiệp hành của giáo phận.
- c. Nêu bật các chủ đề chính trong các cuộc thỉnh ý cấp giáo phận dành cho một nhóm đại diện được chọn từ các cộng đồng khác nhau của giáo phận.
- d. Thu hút các thành viên từ các cộng đồng (giáo xứ, nhóm thừa tác, phong trào, trường học, giáo sĩ, dòng tu, người bị gạt ra ngoài lề, giới trẻ, các nhóm văn hóa, v.v...) vào việc suy tư về kinh nghiệm và dữ liệu đã nhận từ tiến trình thỉnh ý, nhằm hoàn thành bản đúc kết của giáo phận trên cơ sở các phản hồi đã thu lượm được từ khắp giáo phận.
- e. Lắng nghe những gì Thiên Chúa đang nói qua dân chúng trong giáo phận, để phân định xem Chúa muốn gì nơi Giáo hội địa phương và những nẻo đường nào Ngài đang mời gọi Giáo hội trong giáo phận đi theo để có được sự hiệp thông sâu sắc hơn, tham gia trọn vẹn hơn và sứ vụ hiệu quả hơn.
- f. Giới thiệu các phương pháp, các lộ trình hiệp hành tốt nhất cũng như tiếp thêm động lực và mang lại sức sống mới để Giáo hội đồng hành, lắng nghe nhau và đồng trách nhiệm, càng ngày càng mang tính hiệp hành hơn nữa.

- g. Thực hiện bản đúc kết của giáo phận có khả năng chuyển tải những gì đã được Dân Chúa chia sẻ trong suốt tiến trình thỉnh ý tại giáo phận, và như thế là góp phần vào Tiến trình hiệp hành hiện nay của toàn thể Hội thánh.

3. Tham dự viên

Các thành viên của Hội nghị Tiên-Thượng Hội đồng này sẽ được quyết định tùy theo tình hình của giáo phận. Các giáo phận có thể điều chỉnh các hướng dẫn sau đây cho phù hợp với quy mô dân số, khoảng cách địa lý, nguồn lực sẵn có, nền tảng văn hóa của người dân, v.v... Tốt nhất, các thành viên nên bao gồm:

- Giám mục giáo phận, các giám mục phụ tá và (các) nhân sự/ban linh hoạt của giáo phận.
- Những người thường không được lắng nghe cách thích đáng, chẳng hạn như người nghèo, người già, các nhóm dân tộc thiểu số, người neo đơn, người khuyết tật, người di cư, người tị nạn, cộng đồng bản địa, v.v...
- Các giáo dân có vai trò lãnh đạo (nam, nữ, thanh niên thuộc các ban và các hội đoàn trong giáo phận).
- Những giáo dân khác (nam, nữ, và thanh niên được mời từ các giáo xứ và các tổ chức khác của Giáo hội).
- Giáo sĩ (linh mục triều, linh mục dòng, phó tế, v.v...).
- Các thành viên của các tu hội thánh hiến và tu đoàn tông đồ (phản ánh sự đa dạng của các đặc sủng) và của bộ phận lãnh đạo các tổ chức tông đồ và hoạt động từ thiện.
- Các đại biểu quan tâm đến đại kết và liên tôn (và những người khác không thuộc Công giáo nhưng có thể đóng góp những quan điểm hữu ích đối với Giáo hội).
- Những người có kỹ năng chuyên môn cần thiết cho cuộc họp, bao gồm điều phối viên và các chuyên gia mục vụ hoặc thần học ngành Giáo hội học.

4. Chương trình nghị sự và hình thức của Hội nghị Tiên-Thượng Hội đồng giáo phận

Chương trình nghị sự của cuộc tập họp này là để đánh dấu một chặng đường trên hành trình hiệp hành mà giáo phận đã thực hiện cho đến nay, để ngẫm nghĩ về những phản hồi thu thập được từ tiến trình thỉnh ý trên toàn giáo phận, và để hoàn thành bản đúc kết của giáo phận, thể hiện thành quả của việc lắng nghe và phân định của Dân Chúa trong giáo phận. Bản đúc kết này sẽ là phần đóng góp của giáo phận gửi lên hội đồng giám mục.

Hình thức của cuộc tập họp này sẽ như thế nào tùy theo sự cân nhắc của giám mục và (các) nhân sự/ban linh hoạt của giáo phận, sao cho có thể đạt tới các mục tiêu nêu trên cách hiệu quả nhất trong bối cảnh của giáo phận. (Xem trang mạng Synod để có thêm gợi ý và nguồn tài liệu). Rất khuyến khích đánh dấu đỉnh cao của giai đoạn giáo phận bằng việc cử hành phụng vụ, tạ ơn Thiên Chúa về chặng đường đã qua và xin Chúa Thánh Thần hướng dẫn cho hành trình sắp tới. Còn các yếu tố khác của cuộc tập họp này được sắp xếp thế nào tùy mỗi giáo phận định đoạt. (Các) nhân sự/ban linh hoạt của giáo phận sẽ chịu trách nhiệm thu thập tất cả các phản hồi nhận được từ tiến trình thỉnh ý trong toàn giáo phận. Các phản hồi có thể được trình bày cho các tham dự viên tại cuộc tập họp này vốn là đỉnh cao của giai đoạn giáo phận.

5. Khả năng mở các cuộc họp hiệp hành trực tuyến (online) hoặc kết hợp (hybrid)

Việc sắp xếp cho các cuộc họp trực tuyến hoặc kết hợp có thể là cần thiết hoặc hữu ích, không những cho các buổi thỉnh ý địa phương mà cả cho buổi tập họp của giáo phận ghi dấu đỉnh cao của Tiến trình hiệp hành trên toàn giáo phận. Các cuộc họp trực tuyến hoặc kết hợp cả hai cách thức trực tiếp và trực tuyến, có thể là một lựa chọn hiệu quả, đặc biệt là giữa thời đại dịch Covid-19. Cần hết sức lưu ý để đảm bảo rằng các cuộc họp trực tuyến hoặc kết hợp này diễn ra trong bầu khí cầu nguyện, hiệp thông, chăm chú lắng nghe nhau và lắng nghe Chúa Thánh Thần. Những người điều phối hoặc người hướng dẫn phải đảm bảo rằng mọi tham dự viên đều có thể đóng góp và được lắng nghe, kể cả những người trang bị công nghệ kém hoặc không quen với công nghệ.

6. Vai trò của giới trẻ trong các cuộc họp trực tuyến hoặc kết hợp

Các giáo phận nên thu hút giới trẻ tham gia vào việc lập kế hoạch và thực hiện các cuộc họp trực tuyến hoặc kết hợp này, nhờ thế họ tìm tòi những cách thức sáng tạo giúp cho buổi họp dễ tiếp cận và trở nên thân thiện hơn đối với mọi thành viên tham dự, nếu chúng ta lưu ý đến các nhu cầu khác nhau của các nhóm với độ tuổi khác nhau.

Các công cụ chẳng hạn như các phương tiện truyền thông xã hội, các diễn đàn ảo và công nghệ tương tác có thể được sử dụng rộng rãi để tiếp cận với nhiều người hơn và để thu thập các phản hồi giao về cho (các) nhân sự/ban linh hoạt của giáo phận. Các bạn trẻ có thể giữ một vai trò quan trọng góp phần vào những nỗ lực này cách sáng tạo và hiệu quả.

PHỤ LỤC D

Chuẩn bị bản đúc kết cấp giáo phận

Bản đúc kết của giáo phận chuyên tải những thành quả chính trong việc phân định của toàn thể Dân Chúa trong giáo phận. Bản đúc kết này cần được cô đọng trong một văn bản dài tối đa mười trang. Có thể đính kèm các tài liệu khác như hình ảnh, video, câu chuyện, trình bày nghệ thuật và lời chứng cá nhân, miễn là chúng giúp nói lên kinh nghiệm và ý kiến đóng góp của các tham dự viên.

Bản đúc kết cấp giáo phận phải phản ánh sự đa dạng của các quan điểm và ý kiến được bày tỏ, và đặc biệt chú ý đến kinh nghiệm sống của các tham dự viên, cả tích cực lẫn tiêu cực. Bản đúc kết này phải phản ánh trung thực tiếng nói của mọi người và bất cứ điều gì xuất phát từ sự phân định và đối thoại của họ, thay vì đưa ra các tuyên bố chung chung hoặc đúng đắn về mặt giáo lý. Không cần loại bỏ những quan điểm trái ngược, nhưng phải được ghi nhận và trình bày cách trung thực. Không nên loại trừ các quan điểm chỉ vì chúng được thể hiện bởi một số ít tham dự viên. Thật vậy, đôi khi viễn cảnh của điều mà chúng ta có thể gọi là “ý kiến trái chiều của thiểu số” có thể là chứng tá mang tính ngôn sứ cho những lời Thiên Chúa muốn ngỏ với Hội thánh.

Nội dung của bản tổng hợp có thể được sắp xếp theo các câu hỏi được gợi ý dưới đây với mục đích truyền đạt đúng đắn những thành quả, nhận thức, niềm vui và thách đố của kinh nghiệm và sự phân định hiệp hành của Dân Chúa trong giáo phận:

- Về tiến trình thỉnh ý, giáo phận đã thực hiện những bước chủ yếu nào? Những câu hỏi cốt lõi được đặt ra là gì? Giáo phận đã làm gì để thu hút người tham gia nhiều nhất có thể và tiếp cận các vùng ngoại vi? Trong giáo phận, số người tham gia cách này hay cách khác được khoảng bao nhiêu phần trăm? Có nhóm người nào tham gia cần được đặc biệt lưu ý không? Có những nhóm người cụ thể nào đã không tham gia vì lý do nào đó hay không?
- Điều gì có ý nghĩa nhất trong toàn bộ kinh nghiệm của cuộc thỉnh ý? Điều gì mang lại niềm hứng khởi và nổi chán chường hay niềm an ủi và nỗi phiền muộn? Những quan điểm, thái độ hoặc cảm xúc nào đáng chú ý? Những căng thẳng hoặc bất đồng nào xuất hiện trong quá trình lắng nghe? Chủ đề hoặc vấn đề nào đã làm nảy sinh các quan điểm khác biệt? Nhìn chung, những hoa trái do Chúa Thánh Thần mang lại qua kinh nghiệm này là gì?
- Trong số các phản hồi từ các cuộc họp cấp địa phương, điều gì đặc biệt có ý nghĩa, gây ngạc nhiên hoặc bất ngờ? Những viễn cảnh mới hay những chân trời mới nào được mở ra? Những câu chuyện cụ thể hoặc kinh nghiệm thực tế nào đặc biệt cảm động và tại sao? Những quan điểm nào dường như gây được tiếng vang sâu rộng? Những quan điểm nào ít được đề cập nhưng gây hứng thú và đáng chú ý?
- Nói chung, Chúa Thánh Thần đã soi dẫn cho cộng đoàn thấy điều gì liên quan đến cả phần sáng và phần tối của thực trạng hiện tại trong giáo hội địa phương về tính hiệp hành? Các tham dự viên đã nói gì về những lĩnh vực mà Giáo hội đang cần được chữa

lành và hoán cải, trong đời sống thiêng liêng, văn hóa, quan điểm, cơ cấu, hoạt động mục vụ, các mối tương quan và các nỗ lực truyền giáo?

- Chúa Thánh Thần mời gọi giáo hội địa phương lớn lên trong tinh thần hiệp hành bằng những cách thức nào? Các tham dự viên đã bày tỏ những ước mơ, ước muốn và nguyện vọng nào đối với Giáo hội? Dựa trên phản hồi của họ, giáo phận chúng ta được kêu gọi thực hiện những bước đi nào để trở nên Hội thánh hiệp hành hơn? Đây là những bước tiến tiếp theo cho giáo phận trên con đường hiệp hành, trong sự hiệp thông với toàn thể Giáo hội ?
- (Những) nét văn hóa nào thể hiện kinh nghiệm của chúng ta về tính hiệp hành?

Chúng tôi khuyến nghị bản đúc kết này nên được chuẩn bị bởi một nhóm ít người hơn là một hội đồng lớn. Nhóm này sẽ thực hiện nhiệm vụ của mình, có sự cộng tác với giám mục giáo phận và các nhân sự/ban linh hoạt. Họ nên đọc tất cả các ý kiến đã được gửi đến trong tinh thần cầu nguyện. Chính các cuộc họp của nhóm này phải mang tính hiệp hành và tinh thần phân định, lắng nghe tiếng nói sống động của Dân Chúa trong toàn giáo phận dưới sự hướng dẫn của Chúa Thánh Thần.

Mỗi giáo phận có thể quyết định chuẩn bị bản đúc kết trước hoặc sau Hội nghị Tiền-Thượng Hội đồng, miễn là thành quả của hội nghị đó cũng được đưa vào bản đúc kết của giáo phận. Cần cố gắng hết sức có thể để mọi tham dự viên đều cảm nhận tiếng nói của mình đã được thể hiện trong bản đúc kết đó. Là một mô hình minh bạch, vì thế nên công khai cho mọi người biết các thành viên của nhóm soạn thảo cũng như quá trình đúc kết các phản hồi. Chúng tôi đặc biệt khuyến nghị công bố bản đúc kết sau khi được phác thảo, như một tiêu chuẩn đánh giá bước đường hiệp hành của giáo phận. Dân Chúa phải được tạo nhiều cơ hội nhất có thể để xem xét và phản hồi nội dung bản đúc kết của giáo phận trước khi chính thức gửi bản đúc kết đó lên hội đồng giám mục.